

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 12.50 Din
za inozemstvo 25.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Ljubljana, 22. septembra.

Odgovor na vprašanje, kdo je kriv za radikalskim režimom, je v Sloveniji že podan. SLS je ta režim privedla in ga do danes držala.

Ta sodba je klerikalcem silno mučna. Te dni je zavel nov veter iz Beograda in preko konvencijalcev v Zagrebu je prišel v Ljubljano migljaj, da treba z vso silo trobiti »nazaj«. In slika je prenehala hvalisavje radikalov, ki jih danes SLS zatajuje tako, kakor je zatajil sv. Peter Krista.

Zabavni intermezzo je dr. Ravniharjev članek v »Slov. Narod«, kjer v strahu za režim Velizarja Jankovića in Vojislava Janjića jadikuje, da opozicija v skupščini skupno napada vlado. Gosp. Davidović je padel v nemilost pri dr. Ravniharju. Zato ga primerja z Arnavtom in nas seveda tudi. Gosp. Ravnihar pravi, da ni lepo, če so demokrati istočasno s klerikalci v opoziciji, češ, da je v tem slučaju dolžnost demokratov požreti vse, gotovo tudi nemškutarsko politiko v Sloveniji, antisocijalno akcijo vlade, korupcijo, partizanske redukcije, posebno pa reško sramoto. Gosp. Ravnihar je lani, ko smo imeli na vladi demokratsko-radikalno koalicio, s klerikalci stal v isti fronti, in to ne v Narodni skupščini, kjer glasovalna tehnika sama od sebe prinese skupne nastope nevladnih strank, ampak doma in v Zagrebu, kjer je javno in v svojem glasilu več mesecev razsajal proti vladi ravno tako ali še bolj kakor »Slovenec«. S to pilpogačasto politiko se torej ne bo treba dalje pričati.

Drugače pa je glede SLS. Triumf je zagnala 18. marca. Vse bo drugače, tako je govorila in pisala tedaj. Prilicnovala se je na vso moč radikalom. Demokrati so po klerikalnem pisanju za državo nevarni, radikali pa pametni in trezni elementi. In ko je kralj hotel novo koalicio, je SLS skočila vmes imenom federalističnega bloka. Ali je pozabila, kako je sumnila celo nosilca krone, ker se je delj časa branila podpisati homogeni radikalski režim? Tedaj je »Slovenec« znova triumfal. Velik »uspeh« za Slovenstvo, da v vladi ni demokratov, pač pa sami Srbi! Celo neopasni Zupanič je moral ven, samo da ne bi bil v vladi kdo, ki je vsaj nekaj poznal slovenske razmere in mogel o njih govoriti.

Tedaj je SLS priobčevala cele plahote programov, ki jih bo ta njena vlada uresničila. Podtaknila ji je celo slavno Geddesovo redukcijo komisijo, in začela je divje napadati vojni buđet, češ, da je preveč oficirjev in da jih treba polovico odstraniti. Ali je pametna SLS mislila, da bo glavna komanda odstranila samo srbijske oficirje, ki so osem let stali na fronti in kojih večina lahko pokaže na več ran za Jugoslavijo? S tem krikom je SLS odprla pot za partizansko in plemensko krivično redukcijo.

Vsak razsoden človek ve, da se orožna redukcije ne sme nikdar dati v roke ne plemenski ne partijski homogeni vladi, ampak da za take operacije mora biti vedno asistena drugih strank t. j. ali koncentracija ali vsaj koalicio. Ako bi demokrati bili v vladi, bi se gotovo stvar bistveno drugače provajala. Več let smo mi zdržali izbruhe radikalije, a SLS jim je najhujše orožje sama dala v roke. Zato pa odgovornost pade na njo, in kar se specijelno nas Slovencev tiče in davkov pri nas, kuluka, redukcij naših oficirjev in uradnikov, pade ta odgovornost izključno na njo. Ako bi bila SLS meseca maja, ko so bili radikali v stiski, le s prstom migljala v korist našemu ljudstvu, uradnikom, oficirjem, radikali bi bili pristali na vse, ker so za vsako ceno hoteli vladati. A SLS je bila zadovoljna z uspehom izdajalca: samo da ni demokratov zraven, pa smo srečni. To je bila vodilna misel SLS in v tem leži vsa tragika, v kolikor ni komika.

Politika SLS v letu 1923. je nestalna. Kakor pljuna koleba med Zagrebom in Beogradom, v obeh verzijah pa jo obvladuje strah pred demokracijo. Zdaj, ko se je radikalski režim začel majati, so pozabljeni šampanjski govori ob katoliškem shodu, in zopet se išče Radičev blagoslov, ker pa je Stjepan daleč, so tudi močna demokratska pleča dobrodošla.

Nikdar še ni bila slovenska politika v roki tako brezglavega vodstva. Da bi se za voženost ne videla tako, mora sedaj na dan zabavljanje zoper Zer-

Radikalski kaos

BURJA V RADIKALSKIH VRSTAH. — OBUPEN POLOŽAJ VLADE. NOVE KOMBINACIJE.

Beograd, 22. septembra. p. Parlamentni položaj je postal kritičen in vlada se nahaja v situaciji, iz katere zaenkrat ne vidi nobenega izhoda. Največjo pozornost vzbujajo glasovi o *dezolantnih razmerah v radikalskem klubu samem*. Pašić je mogel rekonstruirati svoj kabinet še le po odhodu poslancev, ki so se po večini odločno protivili imenovanju nekaterih ministrov, predvsem dr. J. Kolića in dr. Janjića. Sedaj je skupina podpredsednika posl. Rankovića svojo borbo še z večjo ostroščjo obnovila ter očita posameznim ministrom *korupcijo in nesposobnost*. Porazno je delovala v radikalskih vrstah izjava rad. posl. Pantovića v »Pravdi«, da smatra ministra trgovine Kolića za največje »budalo« in »največjega lopova«. Minister Kolić je zahteval takojšnjo izključitev posl. Pantovića iz kluba. To se ni dalo izvesti. V burni debati se je pokazalo, da ima posl. Pantović močno zaslonbo v klubu. Nocoj so imeli radikalski malkontenti sestanek, na katerem so ostro kritizirali vso politiko vlade, zlasti pa njene zunanje neuspehe. Izrekli so se za *takojšen odstop ministra Ninčiča*, ker se sicer ne udeležijo glasovanja o demokratski interpelaciji glede Reke, kar bi pomenilo, da ostane vlada v manjšini.

Rankovičeva skupina se je nadalje ostro izjavila proti zakonu o taksah, ki pride prihodnji teden pred plenum in grozi, da bo glasovala proti, ako se ne izpremeni.

Tudi v vrstah črnogorskih poslancev se opaža velika nezadovoljnost, ker je vlada dovolila črnogorskomu princu Petru da pride v Beograd. Podpredsednik posl.

Bakić je posetil Pašića pri katerem je protestiral proti povratku princa Petra. Danes je poslal vladi vprašanje v tem smislu.

Pašić je danes konferiral s starim radikalskim prvakom Aco Stanojevićem, ki naj prevzame posredovalno vlogo med razumni radikalskimi skupinami. *Pašić grozi z odstopom*. Z gotove strani se lansira kombinacija, da naj na njegovo mesto pride predsednik skupščine Ljuba Jovanović. Ta kombinacija je zopet zadela na *ljud odpor* tkzv. mlajše skupine pod vodstvom Velizarja Jankovića, ki proglasa da bi postavitev Jovanovića pomenila razcep radikalske stranke.

Zvečer se govori, da deluje Aca Stanojević za *povrnitev Stojana Protića v radikalsko stranko*, češ, da je Protić edini sposoben ukrotiti uporne radikalske poslance ter vpeljati v stranko zopet red in disciplino.

Zavezniki vlade Nemci in džemijet grozijo neprestano z odpovedjo. Nemci so danes izročili vladi ultimatum, da mora takoj preklicati svoj predlog v finančnem odboru glede prepovedi nakupa zemljišč v obmejnih krajih brez odobrenja vlade, češ, da je ta prepoved naravnost naperjena proti Nemcem in Madžarom. Popoldne je posl. Kraft konferiral z ministrom za agrarno reformo, ki je ta predlog tudi res umaknil. Džemijetovi zopet ostro protestirajo proti nekaterim zahtevam radikalskih poslancev iz južne Srbije, češ, da pomenijo za nje vojno napoved.

Celotna slika vladine večine je povsem kaotična. Opozicija to dobro vidi in se skuša združiti k enotni taktiki.

Enoten opozicijski blok?

POSKUSI ZA DOSEGO ENOTNEGA TAKTIČNEGA NASTOPA OPOLICIJ.

Beograd, 22. septembra. p. V toku je akcija, da se doseže enoten taktičen nastop parlamentarne opozicije. Danes do popoldne je posetil Ljubo Davidovića Joca Jovanović v imenu zemljoradniškega kluba glede Reke ter želi z demokrati skupnega nastopa. Takoj nato je posetil Davidovića dr. Korošec ter mu stavil predloge za sodelovanje klerikalcev z ostalo opozicijo. Isto so izjavili muslimani. Danes popoldne je imel sejo glavni odbor demokratske stranke. Na tej seji je Ljuba Davidović poročal o svojih razgovorih z zastopniki opozicijskih parlamentarnih skupin. Za poudarek dopoldne in popoldne je določena seja demokratskega poslanskega kluba in glavnega odbora demokratske stranke. Na tej seji se bo nadaljevalo posvetovanje o skupnem nastopu opozicijskega. Demokratski klub je brzojavno pozval vse svoje člane, naj se čim prej vrnejo v

Beograd, da bi bila borba proti vladi čim izdatnejša.

Beograd, 22. septembra. d. Danes se je tu pričel kongres socijalistične stranke. Socijalistični poslanci so stopili v dogovor z demokrati radi enotnega postopanja opozicije proti radikalski reakciji.

SPORI V FINANČNEM ODBORU.

Beograd, 22. septembra. p. Finančni odbor je danes odobril zakon o proračunskih dvanajstlinah, ki pride v ponedeljek na dnevni red narodne skupščine. Debata je bila zelo ostra. Med klerikalci in radikali je prišlo do hudih prerekanih in medsebojnih groženj. Ker so klerikalci izjavljali, da bodo sli med narod ter ga pozivljali, naj ne hodi na kuluk, je radikal Grgin klical proti njim zakon o zaščiti države ter zahteval, da se njihove grožnje zabeležijo v zapisniku.

Kapitulacija Nemčije

KRITIČNO STANJE V VSEJ DRŽAVI. — VELIKE STAVKE. — POLIČNI BOJI.

Curih, 22. septembra. n. Položaj na Badenskem je silno kritičen. Komunisti imajo vso oblast v rokah, Nemška vlada je poslala močne čete svoje Reichswehr s strojnimi puškami in topovi. Vojaštvo je obkloplilo mesto Baden.

Draždane, 22. septembra. s. Danes popoldne je tukaj zopet prišlo do nemirov. Na tržišču in na nekaterih trgih mesta so se vršili hudi spopadi med demonstranti in policijo. Mnogo ljudi je ranjenih. Vse trgovine mesta so se takoj zaprle. Mnogo oseb je bilo aretiranih.

Hamburg, 22. septembra. s. Včeraj popoldne je pričela skupno od socialnih demokratov in komunistov pripravljena splošna stavka. Senatu se je stavila zahteva, naj intervirna pri državni vladi, da takoj ukine poruhski boj. Obstoj bojazen, da bodo tudi drugi okraji z radikalskim delavstvom posnemali ta nastop hamburškega delavstva.

ja va. Res pa je, da ko je bil ta mož v vladi, ni bilo ne redukcij, ne odpuštev slovenskih oficirjev, ne kuluka, ne novih davkov, pač pa uradniški in invalidski zakon, zakon o upravnem sodstvu, o oblastni decentralizaciji in samoupravi, prekmurska železnica, velika nova ženska bolnica v Ljubljani, lepi napredki na šolsko in gospodarskem polju. Trije demokrati niso dosegli vse, to priznamo, vsaj so jim pa tudi vsi klerikalci z Ravniharjevi v skupni fronti metali polena. A delali in gotovo ustvarili več kakor 21 poslancev SLS.

Zaman se SLS sedaj umika Najno-

Berlin, 22. septembra. j. Državni zbor se sestane 26. t. m. Preje se bo vršil sestanek državnega kancelarja z ministrskimi predsedniki nemških dežel in poslanci zasedenega ozemlja, na katerem bodo razpravljali o ukinjenju pasivnega odpora. Kot pogoj za ukinjenje pasivnega odpora zahteva vlada le dovolitev povratka izgnanih, osvoboditev obsojenih ter vzpostavitev suverenitete nemške države na zasedenem ozemlju.

Pariz, 22. septembra. s. Berlinski poročevalec lista »Petit Journal« piše: Vse trditve, da se nadaljuje francosko-nemški razgovori, so neutemeljene. Zastopnik Francije v Berlinu je dobil nalog, naj se ne spušča v nobena pogajanja z Nemčijo in naj ne sprejme nobenih dokumentov, dokler se ne ukine pasivni odpor v Poruhru. To stališče Francije se je oficijelno sporočilo državnemu kancelarju.

večje zabavljanje zoper vlado kaže vso nelskrenost in nedoslednost njene nesrečne politike. Za njene zločine, ki stanje Slovenice milijone in ki so nas vrgli za leta nazaj, kazen ne izostane. Ako se danes v Narodni skupščini postavlja enotna parlamentarna-taktična fronta celokupne opozicije, jo mi akceptiramo kot parlamentarno politično neobhodnost. Navdaja pa nas največje nezaupanje napram sodelovanju klerikalcev. Bojimo se, da bodo dogodki bližnjega časa to sumno v polni meri potrdili.

Ugibanja o Reki

PAŠIĆ NI STAVIL NOBENIH PREDLOGOV. — KAKŠNA JE »NOVA BAZA«.

Rim, 22. septembra. j. Pismo jugoslovanskega ministrskega predsednika Pašića italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju ne vsebuje nobenih preciznih ali konkretnih predlogov, temveč je le oficijelna pritrditev z jugoslovanske strani, da bi se pogajanja zopet pričela ter čimprej končala. Paritetna komisija je sedaj potisnjena na stran, ravnotako kakor je možnost priziva na tretjo državo izključena. »Epoca« piše k beograjskim in pariškim vestem o jugoslovansko-italijanski politični zvezi, da taka zveza ne bi Italiji prinesla nobenih koristi, ker se Italija ne da dati vezati po kontinentalni politiki, ki jo vodi Francija. Pač pa je skoraj zagotovljeno, da se sklene trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo, ki bi bila za obe državi velikega pomena.

Rim, 22. septembra. r. Salandra je v Mussolinijevem imenu na seji Lige narodov izjavil to-le: Registriranje rapalske pogodbe ne izpremeni nič na dosedanjem položaju. Zato zahtevamo, naj se razgovori glede Reke nadaljujejo. Ako pride spor med Jugoslavijo in Reko pred razsodišče Lige narodov, bo Italija zahtevala, da ostaneta Delta in Baroš sestavni del Reke, kakor sta dejansko tudi sedaj. Od jugoslovanske vlade zavis ali bo zavlada med obema državama mir in sodelovanje.

London, 22. septembra. r. »Morning Post« javlja, da je osnovna misel itali-

janske vlade za rešitev reškega spora razveljavljenje rapalske pogodbe. Pogajanja naj se prične na popolnoma nevtralni podlagi, na kateri bi se sklenil nov sporazum.

London, 22. septembra. r. Reuter objavlja o italijansko-jugoslovanskem sporu sledeče poročilo: Pogajanja glede Reke bodo verjetno kmalu obnovljena v Zenevi in sicer med Salandro in Ninčičem. Jugoslavija se bo v pričakovanju rezultata izognila vsaki akciji mednarodnega značaja v svojem sporu z Italijo. Oni, ki so točno informirani o jugoslovanskih stvareh, ne presojajo ravno optimistično možnost ugodnega uspeha direktnih pogajanj, upajo pa, da se najde pot iz sedanjih težkoč.

Le v slučaju, da se pride do mrtve točke, je verjetno, da se Jugoslavija obrne na Zvezo narodov.

Beograd, 22. septembra. p. Danes do popoldne je posetil Panto Gavrilovića italijanski odpravnik poslov v Beogradu Sumonte.

NINČIĆ SE VRAČA DOMOV.

Zeneva, 22. septembra. j. Jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič je danes odpotoval v Beograd. Četrta komisija Zveze narodov za proračunske in finančne zadeve, ki je zasedala pod njegovim predsedstvom, je končala večino svojih poslov.

Revolucije in upori vsepovsod

PREKI SOD V BOLGARIJI. — PRONUNCIAMENTO NA PORTUGALSKEM. — OPASNO STANJE V ŠPANIJI. — ZAROTA NA MADŽARSKEM.

Beograd, 22. septembra. v. Poslednje vesti, ki so danes prispele od našega poslanstva v Sofiji, prikazujejo situacijo v Bolgarski kot zelo resno. Revolucija je v polnem razvoju. Podrobnosti niso znane, ker revolucionarji vsak kraj, ki ga zavzamejo, takoj odrežejo od zaledja, tako da celo sofijska vlada o dogodkih v notranjosti Bolgarske nima nobenih točnih poročil. Vlada je proglasila za vso državo obsešno stanje in preki sod ter hoče upotrebiti najstrožje mere proti revolucionarjem. Potrjuje se tudi, da se je v Lomu predal konjiški polk, ki je aretiral častnike ter nato prešel v tabor revolucionarjev. Drugih podatkov vlada še ni dobila.

Beograd, 22. septembra. v. Iz Sofije poročajo: Najbolj krvavi boji se vrše pred Staro Zagoro na progi proti Varni. Na mnogih mestih je progla demilirana. Veliki železniški most pri Stari Zagori je razdejan. Železniški promet z Varno je prekinjen že pet dni. K revolucionarjem prestopajo vedno nove čete.

Pariz, 22. septembra. r. »Matin« piše, da je general Primo de Rivera postavil kralja Alfonza pred alternativo, da prizna direktorij ali pa se odpove prestolu. Pred slično alternativo je postavljen kralj tudi pri vseh ostalih političnih vprašanjih. S tem je praktično ukinjena

pravica kralja, da imenuje ali pa odpušča svoje ministre. Vesti iz Španije pravijo, da direktoriju dosedaj še ni uspelo vzpostaviti svoje avtoritete v celi državi. Protirevolucionarno gibanje je vedno jačje.

Madrid, 22. septembra. j. Vlada je nad vso državo proglasila obsešno stanje.

Berlin, 22. septembra. s. Po brzobjavi ki jo je dobila »Deutsche Allgemeine Zeitung« iz Londona, so razširjene vesti, da je politični položaj na Portugalskem zelo napet in da se mora računati z možnostjo fašistske revolucije, kakor se je izvršila na Španskem. Vlada je odredila vse potrebne ukrepe, da se prepreči to gibanje.

Budimpešta, 22. septembra. j. Tukajšnji policiji se je posrečilo razkriti nov komplot »Probujačih se Madžarov« proti vladi.

TUDI JUGOSLAVIJO BI RADI**VIDELI V »KOLU«...**

London, 22. septembra. s. Iz Beograda semkaj dospele vesti velijo, da se pripravila v Jugoslaviji slična ustaja (!), kakor se je zadnje dni izvršila na Bolgarskem. To gibanje, ki naj strmoglav sedanjio vlado ter odpravi monarhijo, vadijo komunisti!!

Grki so nedolžni

Ugotovitev mednarodne preiskovalne komisije.

Pariz, 22. septembra. s. Iz Prevese poročajo: Od veleposlaniške konference imenovana preiskovalna komisija je v glavnem končala svoje delo. Pokazalo se je, da Grki pri umoru italijanske delegacije niso udeleženi, vladi pa se lahko očita nemarnost in da ni storila vse, da bi se erulirali morilci. Kakor se doznava, so japonski, francoski in angleški delegat prepričani, da je bil umor izvršen iz maščevalnosti, da pa ni političen akt. Italijani so s tem rezultatom vrlo nezadovoljni.

Rim, 22. septembra. s. Danes so dospele v Rim trupa žrtve umora pri Janini. Pri prihodu so bili prisotni člani kraljevske rodbine, ministrski predsednik Mussolini ter vsi člani vlade. Krste z žrtvami so bile prenešene v cerkev k Sv. Apostolom.

Pariz, 22. septembra. r. Tukajšnji listi poročajo, da so Italijani pričeli z evakuacijo Krfa in da že ukrcavajo artiljerijo in velike množine municije.

MADŽARSKA IN JUGOSLAVIJA.

Budimpešta, 22. septembra. j. »Madjar Ország« doznava, da se bodo pričerkom oktobra pričela v Beogradu jugoslovansko-madžarska gospodarska, finančna in pravna vprašanja v zmislu dogovorov, sklenjenih v Zenevi med grofom Bethlenom in dr. Ninčičem.

Velika rudniška nesreča na Poljskem

Krakov, 22. septembra. j. V premogokopu Dombrowa-Gorlicza se je davi ob 5.50 dogodila velika eksplozija, valed katere je nastal v rovih požar. Dim je zadušil 27 rudarjev. Mnogo jih je ranjenih, dva od njih sta umrla. V rovih je še 40 rudarjev, ki se smatrajo za izgubljene. Bati se je novih eksplozij.

Inozemske borze

22. septembra:

CURIH: Berlin 0.000034, New-York 563, London 25.61, Pariz 38.65, Milan 25.32, Praga 16.90, Budimpešta 0.03, Bukarešta 2.55, Beograd 6.10, Sofija 5.37, Varšava 0.018, Dunaj 0.007925, avstrijske krone 0.0080.

TRST: Devize: Pariz 132.50 do 133, New-York 22.20 do 22.35, Curih 893 do 897, Berlin 0.15 do 0.23, Dunaj 0.0315 do 0.0325, Beograd 24.20 do 24.50. Valute: avstrijske krone 0.0315 do 0.0325, dinar 24.30 do 24.80, dolar 22.15 do 22.30, carinski franki 87.25 do 87.75.

LONDON: Berlin 750.000.000 do 800 milijonov, New-York 454 do 453, Pariz 76.05 do 76.15, Curih 25.53 do 25.65, Milan 100.25 do 100.50, Praga 151 do 151.50, Dunaj 320.000 do 325.000, Varšava 1 milijon 325.000 do 1.375.000, Budimpešta 70.000 do 90.000, Beograd 410 do 430, Bukarešta 970 do 980, Sofija 460 do 510,

Zaprečen atentat na pupilarni denar

Iz Beograda nam poročajo: Jadranska banka, zadnje mesece v neprestanih plačilnih težavah, je zahtevala kot povračilo za njene izdatke za organizacijo radikalne stranke v Sloveniji in za izdajanje glasila NRS «Jutranjih Novosti», da ji vlada pomaga pri nabiranju vlog in to na izreden način s tem, da *proglasi banko za pupilarno varno!* Znanil prejšnji minister pravde dr. Laza Markovič, ki je vrhu tega imel biti upravni svetnik «Jadranske banke» v Trstu, je brez nadaljnjih preiskav in poizvedb dne 25. julija 1923. izdal rešenje, da se Jadranska banka v Beogradu in njene podružnice u našoj kraljevini *proglase pupilarno sigurnim novčanim zavodima* (rešenje br. 35.849). K. Markovič pa je Jadranski banki storil s tem slabo uslugo, kajti pozabil je, da minister pravde nima te moči, da bi takemu zavodu priznal pupilarno varnost. Jasno je, da je *tato potreben zakon*, to pa tembolj, ker država s tako izjavo prevzame veliko odgovornost napram mladoletnim. V Srbiji je ves pupilarni denar v Upravi fondova (danes državnih hipotekarna banka), drugod tačasno veljajo še stari predpisi, tako da je rešenje g. Markoviča v naprej moralo ostati košček papirja. Kakor čujemo se je zagrebško kasacijsko sodišče najenergičnejše uprlo nameravanemu zakonolomstvu in tako je z Markovičem bila pokopana tudi papirna pupilarna varnost «Jadranske banke».

Ta dogodek je eden izmed stoterih klasičnih primerov radikalne partizanske korupcije. Za to, da «Jadranska banka» plačuje radikalom list in vzdržuje v naprej skrahirano radikalijo v Sloveniji, naj bi račun plačali mladoletniki! Minister pravde se niti toliko ni potrudil, da bi pred podpisom svojega rešenja vprašal po telefonu «Narodno banko», ali je «Jadranska banka» vsaj toliko solventna, da plačuje menične obveze. Če bi bil to storil, menda rešenja ne bi podpisal. Če pa bi še naprej poizvedoval bi izvedel tako grozne stvari, da bi morda celo glavnemu odboru NRS svetoval, naj dvigne roko od «Jadranske banke», da ne bo odgovoren na nesreči. Za nas pa je poizkušeni atentat na mladoletnike opozorilo, da moramo v interesu javnosti skrbno zasledovati vse zanjke in zvijače, ki jih «Jadranska banka» v svojem samozakrivljenem smrtnem boju nastavlja važnim fondom in javnim denarjem. Roke proč od pupilskega denarja!

Politične beležke

4 SLS v zmagi. Vsi topovi SLS zopet streljajo. Na JDS seveda in te dni za premoč tudi na radikale. G. Korošec je obupal nad Pašičem in želi si Ljubljano Jovanovića, zato treba Pašiča vreči, da vsakdo ve, da umik Pašiča pomeni razpad radikalne partije. Kakor kužek, ki se vrti okoli osi in hoče ugrizniti svoj rep, tako pleše te dni «Slovenec». «Domoljubov» ton je prisel na ugodno mesto «Slovenca». V Beogradu, uveljavljena SLS besno ploska demokratskim govorom. Isti klakerji so pred kratkim ploskali radikalom. Doma je seveda treba drugače pisati, da ne bi narod videl, da radikalno nesrečo morejo v naši državi samo demokrati korigirati, in da je velsberskih orgijam radikalom separatistično hujskanje samo veter v raztrgana jadra. SLS, ustvariteljica homogene radikalne vlade, je za par tednov spet v «opoziciji». Vse to je v resnici humbug, ki jim je potreben postal, ker se je ljudstvo začelo puntati. Ko bodo najbolj besneli, jim stari Pašič pokaže gg. Prbivičevca in Žerjave: češ: črna jata, če ne boš «kuša», pride bavljav. In take «opozicije» naj se kdo boji?

4 Nemška stranka se glasom poročil zagrebških listov pripravlja k «hudi» opoziciji. Bajé vlada navzile svojim svečanim obljubam v prejšnji meri štiti nemške manjšine. Posebno ogorčeno je nemško učiteljstvo, ker se ponovno zahteva izpiti iz državnega jezika. Pohlevna namerava postati nemška stranka baje zopet šele tedaj, ko bo vlada striktno izpolnila dane obljube.

4 Koroški Slovenci stopajo v volilni boj za deželni in državni zbor združeni v «koroški slovenski stranki» in «Koroški Slovenec» priobčuje lep poziv, v katerem razlaga, zakaj koroški Slovenci ne morejo glasovati za nobene druge kot samo slovenske kandidate. Volitve bodo 21. oktobra in vse kar je protislovensko na Koroškem, se je združilo pod enim samim praporom, samo da bi onemogočili izvolitev slovenskih kandidatov. Koroški Slovenci se živo pripravljajo in hočejo pri volitvah pokazati, da Koroška še vedno ni nemška dežela, kakor to trdijo nemški šovinisti. Zanimivo je, da so se združili za skupne kandidate nemški krščanski socialci, bauernhundovci in vsenemci! Proti skupni nemški fronti — skupna slovenska fronta!

4 Alere! Beograjski listi — da povdarimo: ne demokratski — temveč predvsem nestrankarski — od dneva do dneva grmadijo afere, posredni slučaj korupcije in vsakojake škandale v katerih igrajo glavno vlogo sami merodajni faktorji vlade in radikalne stranke. Koliko je bilo natvezano masla nesojenemu Lazi Markoviču, koliko Velizarju, koliko samemu Pašiču. Toda njih in vseh drugih radikalnih magnatov kakor da se to niti ne tiče. Še umik dr. Markoviča je bil aranžiran s gentlemenskim gestami. Afere se veselo ranožijo dalje. Enkrat pri reparacijah, drugič pri sekvestrih, pa v ministru gradjevin in sedaj v ministru

stivu ver, ki za ogromne vsote — 15 milijonov dinarjev — kupuje neko bajto od dr. Janjičeve svakinje. Stvar gre allegro dalje, očitki ne zaležejo. Če se dr. Markovič ne zmeni, ako mu Krsta Čičarić vrže lopovstvo v obraz in mu prorokuje vislice sred Terazij, zakaj bi si delali skrbti njegov vrstniki?

4 Minister Vujičić brani Mussolinija. Povodom vesti, da je Reka dobila italijanskega guvernerja, se je «Baikan» obrnil na notranjega ministra Vujičića, kaj meni o aneksiji. G. Vujičić je dejal, da je ekstremna grupa fašistov, ki jo vodi Giuratti, pripravljala aneksijo po d. Annunzijevem vzorcu. A Mussolini, uvidevaljoč, da bi to lahko vodilo do resnega konflikta, je postavil guvernerja, dokler se spor med obema državama ne reši. Situacija se radi tega ni nič poslabšala, nasprotno, Mussoliniju ne gre odrekati uvidenosti... Čudno, da se spor sploh še vleče, ko je med Mussolinijem in našimi ministri prijateljstvo že v tako bujnem klasju.

4 Boljševiki in Jugoslavlja. Italijanski listi priobčujejo razgovore s šefom sovjetske misije v Italiji, Jordanskim. Na vprašanje novinarjev, kako stališče bo Rusija zavzela napram Jugoslaviji in Balkanu sploh, je Jordanski izumikajoče odvrnil, da sovjetska vlada nima nikakih imperijalističnih ali celo panslavističnih ciljev, kakor prejšnji carski režim. Rusija s simpatijo spremlja vse delavske pokrete na svetu. Ruski narod želi sodelovati z vsemi drugimi narodi za prosep in napredek človečanstva. Zaveza se pa tudi, da lahko tudi sam zase obstoja in deluje.

4 Kako papež podpira fašiste. Duhovniki, katere je poslal Vatikan na Reko, so se tako očitno postavili v službo fašistovske politične ideje, da so se Rečani končno videli primorani nasloviti protest proti njim na sv. Stolico v Rimu. Spomenica, ki jo čitamo v uradnem francoskem glasilu Zanellove vlade, opisuje sedanje stanje na Reki: brezpravnost, vlado bajonetov in anarhijo, nasilje in teror; ugotavlja splošno bedo in pomamlkanje. V tem položaju katoliški duhovniki ni malo ne izvršujejo nalog svojega poklica, ne vrše samaritanskih del usmiljenja in ne lečijo ran, katere je težko prizadetemu prebivalstvu na Reki povzročilo porazno stanje. Oni nasprotno delajo nered, sejejo preprič in zgago in trpe samo tiste ljudi, ki molče pritrjujejo današnemu nasilnemu režimu, zavodi, katere ima v rokah kler, so pravcata gnezda fašistovske politike in visoke šole njihovega režima. Reški katoličani vprašujejo sv. Stolico, kako se to početje sklada s temeljnimi nauki krščanstva in rimske vere, ki bi vendar ne smela poznati razlik med svojimi pripadniki, pa najsi bodo politično kakorkoli opredeljeni. — Z ozirom na vatikanske Mussolinij prijazno politiko si je pač mogoče misliti, da bo Vatikan na to pritožbo reških katoličanov odgovoril z molčanjem.

Prosveta

Šentjakovski gledališki oder. Nedelja, 23.: «Igrača viharja».

«Igrača viharja» na Šentjakobskem gledališkem odru Naravnost genljivo je pristopovati otvoritvi sezone v našem predmestnem gledališču. Koliko poštrevnosti in ljubezni do stvari vidi človek tamkaj! Časovno so sinoči Šentjakobčani prekosili celo ljubljansko dramo: otvorili so svojo sezono ob nabito polni hiši. Igralo se je dobro; potrudili so se vsi igralci in so dali vsak svoje po najboljših močeh. Navzoče gledalstvo jih je nagajalo z burnim odobravanjem in sklenilo, da obišče Šentjakobski oder pri prihodnji nočitvi zopet. — Danes se «Igrača viharja» ponovi.

Mestno gledališče v Celju. V nedeljo dne 23. septembra: «Charlejeva teka» pri nižjih cenah. Izven. — Začetek ob 17. uri. — V torek, dne 25. sept.: «Charlejeva teka». Abon. B. V petek, dne 28. sept.: «Marija Stuart». Abon. B.

V Umetnostni razstavi slovenskih in hrvaških mlajših umetnikov, priredi Narodna Galerija na splošno željo več instruktivnih vodstev, ki naj pomagajo k razumevanju umetnostnih stremeljev razstavljenih umetnikov. Prvo vodstvo se vrši danes ob 11. uri dopoldne.

Turneja pevskega zbora učiteljev Julijske Krajine. Poročali smo že o prvem nastopu v Benetkah, kjer sta se vršila dva koncerta. Moralni uspeh obkraj silajen, materijalen slabeš. V petek je zbor koncertiral v Padovi, v soboto v Bologni. Danes v nedeljo se vrši koncert v Vidmu, nato pa zaključna glasbena produkcija v Gorici.

Sport

LAHKOATLETSKA TEKMOVANJA ZA PRVENSTVO SLOVENIJE. Nov jugoslovanski in nov slovenski rekord.

Včeraj popoldne so pričela na Igrišču «Ilirije» lahkoatletska tekmovanja za prvenstvo Slovenije. Takoj začetkoma moramo poudarjati, da je bila organizacija zelo slaba, kar se vidi že iz tega, da so bile tekme napovedane za četrto uro popoldne, kar je z ozirom na obširnost programa ob sedanjem času vsekakor prekasno. Tekme so se pričele šele ob 4.30. Ne smemo se zato čuditi, da so se zadnje točke včerajšnjega dne vršile — ob luninem svitu in da se je moralo nekaj točk spreda odgoditi na danes. Kako si zamišljajo organizatorji po včerajšnjih skušnjah, da bodo danes končali z

vsemi sporedom, nam je uganka. Danes v nedeljo je pričetek namreč določen zopet na četrto uro popoldne. Tudi sicer se opaža precej nedostatkov. Razsodišče vendar ne obstoja iz 50 oseb. Najmanj toliko jih je namreč redno na onem prostoru, kjer bi morali biti le sodniki. Nedisipliniranost publike ne more veljati za izgovor. Dovolj in dobrih rediteljev, pa bo stvar šla.

V nastopnem izidi: Tek na 100 m: V štirih predtekih se kvalificirajo za semifinale Perpar, Beneš, Valtrič, Slamič, Koch, Pevalsek in L. Kandare. Najboljši čas v predtekih sta dosegla Perpar in Valtrič z 12 sek. V semifinalu se kvalificirajo za današnji finale Perpar, Beneš, Valtrič in Slamič. Najboljši čas doseže Valtrič z 12 sek.

Metanje kroglice (5 tek.). 1. Radosavljevič (Pr.) 10.33. 2. Rovani (Pr.) 10.15. 3. L. Zupančič (Il.) 9.57.

Tek na 200 m: V štirih predtekih pridejo v semifinale Vidmar, Pink, Pevalsek, Valtrič, Perpar, Koch, Slamič. Najboljši čas doseže Slamič z 25.2. Iz semifinala pridejo v finale Slamič, Valtrič, Perpar.

Skok v višino brez zaleta: 1. Lojk (Jadr.) 1.42. Lojk se je pri skoku dotaknil prečke. Dosedaj je Lojk držal jugoslovanski rekord z 1.37 in pol. Včeraj je z 1.39 postavil nov jugoslovanski rekord. 2. Skalar (Jadr.) 1.35. 3. Tičar (Jadr.).

Skok v višino z zaletom: Tretje mesto je dosegel Ilirijan Beneš. Bol za prvo oz. drugo mesto med Borštarnjem (Il.) in Lojkom (Jadr.), ki sta oba skočila 1.55, se nadaljuje danes.

Tek na 400 m: Po treh predtekih pridejo v finale Perpar z 55.3, Valtrič in Jadranaš Pečnik.

Tek na 1500 m: (7 tek.). 1. Kregelj (Jadr.), ki zmaga z lahkoto v 4:39 (nov slovenski rekord), 2. Perše (Il.), 3. Umek (Lask.).

Strela 4 x 100 m: I. predtek: 1. Primorje I. 51 sek., II. Ilirija I.

II. predtek: 1. Lask 2. Jadrana. Drugi predtek se vsled sklepa jury danes ponovi.

Včeraj je izostalo metanje kopja, finale stafete 4 x 100 m in končni boj v skoku v višino z zaletom.

Definitivno so si včeraj priborili: Jadrana 14 točk, Primorje 8, Ilirija 5 in Lask 1. Pri tem še nista všteti prvo in drugo mesto pri skoku v višino z zaletom.

Poroka

Maribor, 22. septembra. TROPERESNA DETELJICA.

Sredi julija je spedijska tvrdka «Orient» v Mariboru ugotovila pri skratiranju skladišča, da manjka 9 sodov usnjarske masti v skupni vrednosti 97.700 kron. Na mestu pet manjkajočih sodov je bilo postavljenih pet drugih, deloma praznih, deloma napolnjenih z vodo, da bi se prikrija tatvina. Tatvino je izvršil skladiščnik tvrdke «Balkan».

Anton Slamberger, za pomočnega pa je imel brata Rudolfa in Antona Skoberneta, ki sta ukradeno mast za majhen denar kupovala od njega in jo potem drago prodajala dalje, svojim odjemalcem pa lagala, da imata mast iz Avstrije. Ko je Slamberger po likvidaciji «Orienta» vstopil v službo «Balkana» kot skladiščnik in bil kmalu nato aretiran, so pri predaji računov tudi pri «Balkanu» ugotovili, da manjka nad 3000 dinarjev, ki jih je poneveril Slamberger. Tudi brata Skoberneta imata na vesti: še razne druge grehe. Iz Avstrije sta bila izgnana zaradi različnih vlovov in ju opisuje graška policija kot trdovratna lažnjivca, ki celo pri dokazani krivdi valita krivdo na druge. Leta 1920. sta izvršila v Leobnu drzen vlom na pošto, kjer sta streljala tudi z revolverji in bila obsojena vsak na dve in pol leta ječe. Ker so se jih v Avstriji naveličali, sta začela s svojim delovanjem v Mariboru, kjer sta živela le od tatvine, oziroma od prekupčevanja z ukradenimi predmeti.

Porotniki so potrdili stavljenja vprašanja glede Rudolfa Skoberneta in Slambergerja, nakar je bil prvi obsojen na 15 mesecev, Slamberger pa na 10 mesecev težke ječe, zanikali pa so vprašanja glede Antona Skoberneta, ki je bil potem oproščen.

TRIJE DELOMRZNI IN POSTOPASKI TIPI.

Karel Vogrin, France Sašaj in Josip Ogrizek, vsi trije brezposelni delavci, so pravi tipi delomrznosti, postopačev in tatov. Za svoje delovanje so si izbrali celo mariborsko okrožje tj. do Celja in Ptuj. Izvršili so nebroj tatvin in vlovov, tako da se niti spomniti ne morejo, kje so že vse kradli. Večkrat so napravili tudi tatvinske izlete v Avstrijo, kjer so vsi trije dobro poznani. V Mariboru so imeli varna skrivališča in tudi odjemalce za ukradeno blago. Dolgo se jim ni moglo do živega, ker so jih skrivni pomočniki pravočasno opozarjali na vsako nevarnost. Napram zunanemu svetu so se posluževali tudi kloščinskega jezika in se poznali med seboj s posebnimi imeni. Ogrizek je bil n. pr. «Mali Pepi», drugi Bornšek itd., tako da niti tatvinski tovaršiki niso vedeli pravih imen. Kradli so vse, kar jim je prišlo pod roko: denar, kuretino, kolesa, dragocenosti, obleke in obuvila in ukradeno blago potem prodali. Pojavili so se zdaj v tem, zdaj v onem kraju in zbrisali za seboj vsako sled. Ogrizek sam ne je hvalil, da je napravil že 48 vlovov, a da ga ne dobe živega v roke, ker ve, da bi dobil najmanj 10 let. Očividno so vsi trije postopači tatovi iz trave. Bili so že ponovno

kaznovani, a so tako, ko so prišli iz ječe, pričeli zopet kradati in se preživljati iz skupišča od ukradenih predmetov. Dela niso nikdar iskali in tudi nikjer delali. Danes so se morali zagovarjati zaradi tatvin, oziroma vlovov na Pobrežju, v Pečki, Jasterniku, v Strančah, v Loškem Pohorju, Visečniku, Guštanju, Slovenjgradu, Otliskem vrhu, v Delnici ob Dravi, Studencih in v Ruški koči, na vesti pa imajo nedvomno še veliko več tatvin.

Karl Vogrin in Josip Ogrizek sta bila obsojena vsak na 5 let težke ječe in so preostali kazni na prisilno delavnico, France Sašaj pa na 3 leta težke ječe.

Objave

4 Sokol I. obvešča svoje članstvo, da se je preselil vsled nastopa jesenske sezone iz svojega letnega telovadišča na Taboru, v šolske telovadnice, in sicer telovadijo: člani: na realni gimnaziji na Poljanski cesti v pondeljkih, sredah in petkih od 20. do 21. in pol; članice: četrtkih, od 19. in pol do 21. v torkih in sredo; ženski naraščaj: istotam, v torkih in četrtkih od 18. in pol do 19. in pol; moški naraščaj: v šolski telovadnici na Ledini v torkih in četrtkih od 19. in pol do 21.; ženska deca: na Ledini v torkih in četrtkih od 18. do 19.; moška deca: istotam v pondeljkih in sredah od 17. in pol do 18. in pol. Starostna doba za deca je od 6. do 14. leta, za naraščaj od 14. do 18. leta in po izpolnjenih 18. letih pri članstvu. Novostopivši telovadilci se prijavijo pred pričetkom večer pri vodniku-ki oddelka. Telovadec se opozarja, da je vstop v telovadnico na realni gimnaziji dovoljen le iz Ciril-Metodove ulice, v telovadnico na Ledini pa iz dvorišča za šolo. Društvena pisarna se nahaja v društvenem prostoru na Taboru in pošlje za stranke vsak dan od 15. do 19. ure. — Prednjaški zbor.

4 V torek, dne 25. septembra dospe v Ljubljano Akademski pevski zbor iz Krakovega ter priredi še isti dan ob 8. uri zvečer koncert v veliki dvorani hotela Union. Zborovodja akademikor je eden najslavnejših živčih poljskih komponistov, prof. Krakovega konservatorija Mihajlo Swierzynski. Kjerkoili je zbor nastopil, povsod je imel velike uspehe. Sedeži za koncert so v predprodnji v pondeljek in torek v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

4 Današnja tombola Sportne zveze prične točno ob 3. uri popoldne ter vabimo vse občinstvo, da se je udeleži ter poskuša svojo srečo za prekrasne dobrote. Tablice se bodo prodajale po vsem mestu, občinstvo pa prosimo, da ne odkloni nakupa vsaj po eno tablico, ker gre itak ves čisti dobiček v korist sporta in njegava razvoja v Sloveniji.

4 Jesenska tekma ptičarjev v Iovišču Ježica je preloženja iz važnih vzrokov na dan 14. oktobra. Tekma na Stajerskem odpade sploh, ker je priglasižen premalo psov. Istotako tekma španjelov, ki naj bi se bila priključila tekmi v Ljubljani. Vsled preložitve tekme je rok za prijave podaljšan do 9. oktobra. Lastniki psov, ki so dobili te od kluba ljubiteljev ptičarjev, se opozarjajo, da je njihova častna dolžnost, da se udeležijo tekme.

4 Dijaštvo Centralno tajništvo jugoslov. napredne omladine iz Slovenije poziva vse napredno dijaštvo, da se polnoštevilno pokloni septemberskim žrtvam ob priliki žalne manifestacije pri sv. Križu. — Sprejema Akadem. pevskega društva iz Krakova v torek ob 10. uri dopoldne na juž. kolodvoru, se vsi udeležijo!

4 Sokol Ježica ima v sredo ob 20. uri sešatek za občni zbor. Izredni občni zbor je v nedeljo dne 30. septembra ob 10. uri v šoli. Dnevni red: sprememba pravil, spopolnitev odbora, slučajnosti. — Odbor.

4 Vinško trgatav priredi društvo sejmarjev danes ob 4. uri popoldne v hotelu «Lloyd» z zelo obširnimi sporedom.

4 Odbor ruskih beguncv v Ljubljani se najskrajnejše zahvaljuje odboru Ruske krožka gg. dr. T. Jenkovi, dr. E. Groyerovi-Jenkovi in dr. Ivanu Lovrenčiču za denarni prispevek in gg. Kovalenku v Vurbergu in majorju Bubnu za naklonjeno podporo v blagu in gotovini. — Predsednik ruskega odbora Andrejerski.

4 Čevljarska obrtna zadruga za Ljubljano in okolice vabi svoje člane na sešatek, ki se vrši v sredo dne 28. septembra ob 7. uri zvečer v gostilni pri g. Mraku, Rimska cesta. Dnevni red: Mezno gibanje pomočnikov. Pridite točno in vsi. — Načelstvo.

4 Tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje za leto 1924. ofertalno licitacijo za prevoz monopolskih predmetov na dan 26. oktobra 1923. Natančni pogoji so na razpolago v ekonomiji tobačne tovarne v Ljubljani.

4 Mlad. izobraž. društvo «Enakost» v Ljubljani otvori 10. ali 15. oktobra svojo plesno šolo. Poučevali se bodo vsi plesni. Priglasit se sprejemajo in informacije se dajejo vsak petek od pol 8. do pol 9. ure zvečer v gostilni pri «Levu», v društvenem lokal (zadnja soba). — Odbor.

4 Stenografski tečaj državna trgovska šola v Mariboru, ako se javi primerno število udeležencev. Pouk bi se vršil v večernih urah v prostorih trgovske šole in bi trajal približno štiri mesece. Ukovina je majhna. Priglasit sprejema ravnanstevstvo šole do 30. septembra vsak dan od 11. do 12. ure. (Cafova ulica št. 9. I. nadst.)

4 «Podzemna Amerika». Kino «Matija» opozarja cenj. občinstvo, da so slike grandioznega filma «Podzemna Amerika» razstavljene v čakalnici. Film se bo predvajal od 1. oktobra dalje.

4 Kino «Ideal» prične jutri, v ponedeljek z III. delom filma «Most vzhajajev», ter se občinstvo opozarja, da se predvaja v ponedeljek, torek, sredo in četrek in uljudno prosi, da prihaja zaradi redne vršitve obrata točno k predstavam. Predstave se vrše popoldne ob 4. pol 6, 7, pol 9. in 10. uri. Poleg zgoraj navedenega programa se predvaja v teh treh dneh v filmu III. ljubljanski veleosejem. — V petek, dne 28. septembra prične predvajanje Harry Piel-filma «Orna kuverta», ki prekaša v napetosti in zanimivosti, kakor tudi v kraljevih posnetkih vse dosedanje Harry Piel-filme.

4 «Douglas», svetovna tovarna motoklovov je znižala ceno svojemu popularnemu modelu 2 1/2 HP, kateri je bil tekom svetovne vojne v tisočih dobavljen antantnim armadam, kjer se je najslajnejše obnesel, na 50 pfund šterlingov, to je približno 20.000 Din — s popolno opremo ter je s to ceno najcenejši izdelek svetovnih tovarn na trgu. Glavno zastopstvo in samoprodaja «Douglas Motors Ltd.», Ljubljana, Sodna ulica 11, telefon 461.

Zadnja pot dr. Vladimira Serneca

Maribor, 22. septembra. «Pokopali smo ga kakor kraljica» je rekel eden govornikov na današnji žalni seji mariborskega Sokola. In res! Takšnega pogreba še Maribor morda ni videl. Od vseh strani Slovenije so se pripeljali prijatelji, znanci, spoštovatelji umrlega staroste mariborskega Sokola in tudi ves Maribor je prišel na ulice in trge. Krog Narodnega doma je mrgolelo ljudstva. Pred četrto uro so prikorakale dolge vrste Sokolov in Sokolik mariborske župe. Pa tudi celjska župa je poslala močno zastopstvo s praporom. Savez sta zastopala brata Kalfelz in Turk. Ko se je na stopnicah Narodnega doma br. dr. Rozina poslovil od umrlega in so mu solze zalile besede, je zaplakal z njim vred ves narod. Podstarosta mariborskega Sokola br. dr. Boštjančič je pravilno povdarjal v svojem govoru, da v Mariboru nimamo moža, ki bi ga postavili na njegovo mesto. Tudi podžupan mesta Maribora g. Družovič je naslikal umrlega dr. Serneca kot enega najmariborjevega in najvestnejšega delavca v mariborskem občinskem svetu. Zbor Glasbene Matice in Drave je turobno zapel «Vigred» in ob sviranju godbe se je pričel pomikati ogromen sprevod žalujočih.

Ulice in trgi posejani ljudstva. Ves Maribor je hotel videti zadnjo pot brata Serneca. 40 konjenikov Sokolov je otvorilo sprevod, za njimi deca, naraščaj, bratje in sestre, vojaška godba, četa gojencev podoficirske šole, s katero je dr. Sernec pri sokolskih nastopih često skupaj telovadil. Tudi Orjunaši so to pot prvič stopali po mariborskih ulicah v krki jih za svojim praporom in za njimi učenci prve deške ljudske šole z nadučiteljem z. Vabičem, za mladino pa nepregledni množica korporacij, narodnih društev zastopnikov uradov, zavodov in šol, podpredsednik odvetniške zbornice dr. Zernovnik, z vsemi mariborskimi odvetniki oblastno načelstvo demokratske stranke za mariborsko oblast s poslevočedim podpredsednikom dr. Lipoldom, deputati mnogih krajevnih organizacij JDS, ministri n. r. dr. Kukovec, oficirski zbor, občinski svetniki, namestnik velikega župa na dr. Pfeifer, društvo odvetniških uradnikov, vmes pa dve godbi, vojaška in «Drave». Ob strani krste častna straža Sokolov, staroste sokolskih društev mariborske župe, potem poln voz vencev rož, za krsto pa dolga vrsta plakajoč sorodnikov. Do grobnice so nesli draga brata Sokoli. Predno se je zaprl grob so se v pretresljivih govorih poslovili s rajnega ministra dr. Kukovec v ime demokratske stranke, dr. Pivko za mariborsko sokolsko župo ter urednik Rhar v imenu Orjune. Pevci so zapeli «Blagor mu» in na krsto so začeli dati prve grude hladne domače zemlji ki jo je umrl toliko ljubil. Nad pogreb so šelestele visoke slovenske lpe jesenski veter je trosil nad grobnico porumenelje umrle liste... Bratje in sestre so si otirali rosne oči, pod nebo so se neli zadnji akordi vojaške godbe. V starim... inoma že s trnjem in bršlom zaraščeni pokopališčem je pladuh poštenja, dela in ljubavi velike dr. Vladimira Serneca, in klical raztroš energije k delu v daljni boj za njegove nesmrtno ideale.

In tako je odkorakalo Sokolstvo v rodni dom k žalni seji, da se pogovorko kako in kam sedaj, ko nima Maribor svojega staroste. Brat dr. Boštjančič pred natrpano polno dvorano Sokoli in številnih drugih mariborskih Jugovnov, tudi oficirskega zbora, še eni jedrnat naslikal vzorno delovanje in ljenje, s katerim nam je bil brat dr. Sernec res pravi starosta, od vseh spo van, od vseh ljublen.

Po iskrenih besedah odposlanca S za br. Kalfelza in dr. Goriška od Lenarta je še župni starosta dr. P orisal dr. Serneca kot odločnega borka, ki ni klonil pred nobeno ovir je bil ravno s tem mladini najboljši voditelj.

Ko je padla zadnja zarja prekras jesenskega solca za avstrijsko mejo Mariborom, smo zaklicali tudi z «Slava!» našemu nepozabnemu, in nemu bratu Vladimiru.

„Lucifer“. Novi roman „Jutra“.

Ko je francoski pisatelj Jean de la Hire l. 1907. izdal svoj prvi veliki avanturistični roman „Bleščeče kolo“, ga je francoska kritika proglasila za novega Julesa Vernea.

Kakor je znal Jules Verne potegniti za seboj mladež, prav tako zapeljiv ali pa še bolj je Jean de la Hire za nas odrasle. O najčudovitejših stvareh, resničnih in verjetnih, pa tudi o takih, ki se nam zde zdaj še nemogoče, o vsem tem pripoveduje tako priprosto, jasno in naravno, da se čitatelj kar ne more odtrgati od njega. Jean de la Hire je bleščeč pripovednik, ki ne postaja nikjer dolgočasen. To je dokazal že v svojem prvem še bolj pa v poznejših svojih romanih in na nedosežen način v svojem najnovejšem delu

„LUCIFER“

Ta roman je letošnja pariška senzacija. Na stotisoče Francozov ga je čitalo z največjo naslado in prepričani smo, da bodo naši čitatelji z istim užitkom sledili grandioznemu dejanju, ki je napeto in izredno zanimivo od začetka pa prav do zadnjega odstavka.

Jedro romana, okoli katerega so nabrani vsi čudoviti in pretresajoči dogodki je problem tkzv. invulzacije, prenašanja duševne energije v poljubne daljave. V borbi za ženo se zamotava in razpleta ta problem. Možu, katerega značaj je označen v naslovu romana, Luciferju, se je posrečilo iznajti stroj, s katerim prenaša misli in sploh duševno energijo v neskončne daljave. Uresničen je njegov dolgoletni sen o nadvladavi nad svetom,

obenem pa se hoče maščevati nad vsem človeštvom, ker je njegove prednike izobčilo iz svoje srede. Pri tem pa naleti na opasnega in enakovrednega nasprotnika, ki mu resno ogroža izvedbo njegovih fantastičnih načrtov. A težka je Nyctalopova naloga: zasledovati nasprotnika, katerega niti ne pozna in ki razpolaga z najučinkovitejšimi obrambnimi in napadalnimi sredstvi; težka in neenaka je borba, a Nyctalope se zaveda, da je od izida odvisev spas sveta in tudi njegovo najdražje bitje na svetu, Paoli, je v Luciferjevih rokah. Da reši njo in v prvi vrsti njo, zato tvega Nyctalope življenje. In zdi se, da je zmaga že gotova, pa trumfira Lucifer... Ne dolgo. Ženska je, ki pomore pravici do zmage.

Ta borba za ženo med obema junakoma romana, Luciferjem in Nyctalom, nas vodi skoro preko vsega sveta, vrši se na zemlji, pod zemljo, na morju, pod morjem in v zraku, dogodki se vršijo v čudoviti naglici in pestrosti in čitatelju ne pustijo »do sape«.

Kdor prične čitati ta roman, bo vsak dan z napetostjo pričakoval nadaljevanja. »Jutra« si je v svesti, da bo s priobčevanjem romana »Lucifer« ustreglo najširšemu krogu svojih čitateljev.

Roman prične izhajati še ta teden. Kdor na »Jutra« še ni naročen, pa bi rad čital roman že od začetka, naj se takoj prihlasi kot naročnik za oktober (12.50 Din), nakar bo prejel tudi še one septembarske številke »Jutra«, v katerih bo izhajal »Lucifer«.

Po peknast letih

(POVODOM DANAŠNJE ŽALNE MANIFESTACIJE.)

Ljubljanska narodna prosvetna in obrambna društva privedo danes ob 15letnici narodnih žrtv žalno manifestacijo na grobu Adamiča in Lundra pri Sv. Križu. V tem povodu, v počastitvenju spomina in v premislek so napisane nastopne vrste.

Močna in krepka je bila volja naše ga naroda pred petnajst leti. Po več ko stoletnem hlapčevskem mrtvilo je bilo Slovencem nakrat postavljeno najsilnejše vprašanje, da li dajo za svojo nacionalno svobodo tudi kri in življenje.

Na pogrebu septembrskih žrtv, tej največjačnejši manifestaciji slovenskega ljudstva je izjavil naš rod, da je pripravljen odgovoriti tudi na najtežje vprašanje. Da!

Požrtvovalnost in volja do dela sta objeli vse Slovence in hipoma so bili zbrani deset in desetstisoči za žrtve, mahoma podvojeni dohodki naših obrambnih društev. Ko da bi trenil so izginiili po vsej Sloveniji dvojčični tropi in pred nezlomljivo voljo no-tranje prerajenega naroda so morali padati vsi ostanki nemčurstva. Tako sila je bila tedaj v nas, da smo se mogli z uspehom lotiti tudi najtežjega boja, boja na gospodarskem polju.

Skoro popolnoma je bilo tedaj uveljavljeno geslo: Svoji k svojimi! Najmočnejša nemška trdnjava, Kranjska hranilnica, je bila tik pred padcem.

Toda skoraj smo popustili in — padli, ker nismo ohranili v vsej svoji čistosti nacionalne misli, ki je duša narodnega življenja.

Danes stojimo nižje ko leta 1908: Kje je bilo mogoče, da bi bil leta 1908. v našem podjetju nastavljen proti visoki plači tujec, naš človek pa celo proti polovični odklonjen? V naših nacionaliziranih podjetjih pa morete to doživeti na vsakem koraku.

Leta 1908. smo imeli v svojih rokah orožje bojkota — danes smo ga izgubili.

Leta 1908. vsaj v tistih septembrskih dnevih smo vsi imeli nacionalno misel in za njo žrtvovali — danes se skriva nacionalna misel le še v globinah srca vedno bolj redko sejanih patrijotov.

Če temu ni tako, kako je vendar mogoče, da je naša narodna obramba danes slabotnejša ko leta 1908., pa čeprav ima danes neprimerno večje zahteve, pa čeprav je danes z njo zvezano vprašanje našega obstoja.

Nad dvesto tisoč zlatih kron smo zbrali leta 1909. samo za našo narodno obrambo, kje je mogoče, da bi danes zbrali samo približno toliko!

In vendar je bil Trst tedaj naša svetla točka, in vendar smo tedaj vstajali v vsem Primorju, in vendar se nam ni bilo treba bati izgube Koroške.

Pa pogledjte danes naš položaj! V Trstu in Istri je z ognjem in mečem zatrti naša nacionalno življenje in nekdanje trdnjave naše nacionalne trdnjave ko Postojna, Tolmin, Ajdovščina itd. postajajo italijanske postojanke renegatstva.

Toda ne samo to! Ravno te dni nam je pokazalo reško vprašanje, kako silni boji nas še čakajo in da vzdržimo le, če smo vsak hip pripravljeni odgovoriti na vprašanje iz leta 1908. z: Da!

Vsi vemo, da nas usoda in zla volja sosedov tirata v težke in odločilne trenutke, naša volja pa popušta, naša nacionalna misel pada.

Ali se zavedamo, da drvimo v prepad, da nas objame katastrofa, če se v zadnji uri ne spametujemo, če nas ne objame zopet ona volja, požrtvovalnost ko leta 1908?

Proslavljamo spomin septembrskih žrtv in poveljujemo zmago l. 1908. Toda vsa naša proslava je brez cene, če ne slede besedam za petami tudi dejanja.

Predvsem začetek vseh dejanj, da je vsak Jugoslovan član naše centralne obrambne organizacije, da je vsak Jugoslovan član Jugoslovenske Matice.

Jugoslovenska Matica je največja priprava odločilnih trenutkov.

Jugoslovenska Matica je poveljatelj vseh žrtv!

Jugoslovenska Matica je stopnjevanje in logično izpopolnilno septembrskih dogodkov. V Jugoslovenski Matici je zapopadna naša dolžnost po petnajst letih.

Iz življenja in sveta

O zanimivih bančnih polomih

(Ben Akiba: Nič novega ni na svetu!)

V vrsti raznih dogodkov, ne baš vsakdanjih za naše razmere, javnost ni prezrla majhnega pa značilnega pojava. Doselej smo bili vajeni, da izda vlada po svojem visokem organu, v tem slučaju trgovskemu ministru, lepo podpisano komunicirano obvestilo, v katerem začenši čitamo, da je izvesten denarni zavod (o katerem se v prizadetih finančnih, delničarskih in trgovskih krogih dobro ve, da je par terre) — pa vendar le, hm, silno siguren in zanesljiv zavod, v katerem bi celo sam g. Pašić ali pa vsaj g. Janjić ali g. Koljić vložili vse svoje skromne prihranke — če bi jih imeli. Vlada izjavo predstavlja torej poskus avtoritativnega dementiranja vesti o slabosti, malokrvnosti in jetiki dotičnega zavoda.

Nenavadni korak vlade nas spominja sličnih pojavov drugod. Ni še pozabljen lanski ogromni krah italijanske »Banca di Credito« z deficitom nad milijardo lir. Par mesecev pred polomom tega zavoda je italijanska vlada izjavila, da je pri banki vse v redu, in res je na ta lim šlo še nekaj kalinov, ki so potem izgubili 40—60 % svojih vlog. Iz spominov Giolittija in Crispija pa lahko razvidimo, da ta slučaj ni osamljen in da so Lahli imeli že tudi pred 40 leti svojo »Banco Romano«, koje nereditosti so dvignile po vsej Evropi mnogo prahu — 6 mesecev pred velikim krahom pa je vlada še pred vsem svetu povdarila solidarnost in popolno sigurnost te banke...

V svetovni literaturi je ta praksa že prav plastično in drastično opisana. Nemalo naših bralcev menda pozna veliki Zolajev roman »L'argent« (Denar). V njem opisuje slavni francoski romanopisec ogromno borbo finančnih magnatov med seboj, tesno zvezo kapitala s cerkvijo in armado, opisuje podile intrige, podkupovanja, korupcije — in med temi pojavi plastično postavi pred nas veliko banko, katero vodi drzen in brezvesten ravnatelj, ki se skriva za političarje in ministre in jih porablja za borbo proti konkurentu, ustanovi tudi lasten list, napolni ves Pariz s svojim krikom, — nazadnje pa s svojim zavodom vred strašno propade. Toda nekaj mesecev popreje je njegov list še prinesel vladno izjavo, da so vse borzne govorice o njegovem zavodu zgolj obsojbe vreden manevar, kajti ta zavod je trden, vsega zaupanja vreden in siguren...

O, Emile Zola je svoje junake jemal iz življenja in pri čitanju romana »L'argent« se ti včasih zdi, da si sam kedaj doživljal razburjenost varanega občinstva...

Takšne stvari so se dogajale pri Lahli in pri Francozih v dobi velikega razmaha industrije in demokratizacije v politiki. Zlasti v času po vojnah, ali v tzv. »Gründerzeit«, ko nastajajo nova podjetja, novi trgi, in je vse prenasličeno z nesolidnostjo in duhom spekulacije ter z njo zvezane politične korupcije. Takrat se rado dogaja, da nesolidna vlada in nesoliden zavod delata roko v roki.

Tako se je po vojni zgodilo v Parizu z veliko »Banque de Chine«, s 40 milijoni frankov delniškega kapitala. Ravnatelj ji je bil nadarjeni Berthelot — njegov brat, znan politik, poslanec, l. 1919. in 1920. šef kabineta zunanjega ministra in drž. podtajnik — in vlada je izjavila o priliki neke parlamentarne interpelacije (v senatu), da je »Banque de Chine« povsem sigurna, kajti vesti o nekih nesolidnih činih izvirajo le od konkurence, kar škoduje narodnemu gospodarstvu... Tri mesece pozneje je »Banque de Chine« ustavila plačila, ravnatelj Berthelot je pobežnil, državnik Berthelot je moral iti, s sanacijo propadle banke pa se še danes muči konsorcij štirih drugih velebank, vsa delniška glavnica je odpisana, vloge nad polovico izgubljene in koš procesov se počasi vleče od instance do instance.

Na Dunaju je lani, 1922, vzbujal veliko pozornost gospod Glückstad, ravnatelj največje banke na Danskem, v sicer zelo solidni deželi, vkljub Shakespearu. Na Dunaj je prišel, da kot svetovnoznani fi-

nančni strokovnjak pomaga pri saniranju Avstrije. Toda pustil je to delo in se vrnil domov, kjer so medtem novine objavile senzacionalna odkritja o »njegovi« banki. Bile so razne transakcije, dokazale so se mu poskušene in izvršene goljufije, nastal je skandal in velika polemika in vlada je izjavila, da je banka dobra in da se mora z narodnogospodarskega stališča obsojati takšna »gonja«. Meseč pozneje je banka formalno falirala, Glückstadu so zaprli, izgubljena pa je bilo nad 200 milijonov danskih kron. (Eden največjih krahov v zgodovini sploh.) Drzni, sloviti, energični Glückstad se je v zaporu obesil. Njegovi upniki, delničarji in viagraci bi se najraje tudi.

Letošnja plesna sezona

Dokler bo na svetu mladina in mladinsko veselje in razpoloženje, bo mladina vadila in urila svoje moči in sile, gojila bo v prostem času sport, igro in ples. Najrazličnejše sportne organizacije dokazujejo, kako veliko je zanimanje in razumevanje sodobnega človeštva za telesni razvoj. Lahko celo trdimo, da so na tem polju že ljubitelji te panoge mnogo storili in dosežili; tu mislimo na različna prvenstva v telovadbi, avto-sportu, plavanju, smučanju, nogometu. Tudi Jugoslovani, posebno Slovenci so v tem oziru odnesli marsikatero lovoriko.

Zalibog ne moremo tega trditi o plesu, ki je obenem sport in umetnost. Zanimanje za ples pač obstoja; tudi živi prizadevanje, gojiti to vrsto sporta; saj eksistira najrazličnejši »plesni klub«, »plesni venčki« in podobne ustanove. Toda vse to neestetično, brezsmotno in divje poskakovanje, prerivanje in zvijanje, ki ga lahko opazimo na plesnih večerih in venčkih, mora do skrajnosti žaliti pogled onega, ki vse to gleda in opazuje. To ne zasluži imena »ples«. Le redkokdaj se nudi prilika opaziti med vrvečo, nelepo se kretajočo, bizarno množico parov, ritmično pravilne plastične gibe, ki omamijo oko prijetno iznenadenega gledalca in opazovalca. Navadno so te redke prikazni poklicni plesalci.

Ali ne bi mogli tudi na področju plesa v Jugoslaviji, v Sloveniji, ustvariti nekaj nadpovprečnega, izbranega? Saj se Slovenci ponašamo z zdravim, prožnim in gibčnim telesom, in glasbeni čut slovenske duše je našel že itak izraza v lepih narodnih pesmih.

Vzrok neuspehom na polju plesa pri nas leži samo v dejstvu, da ne smatramo plesa, posebno družabnega plesa, ne za sport, ne za umetnost, ampak le za razvedrilo in zabavo. Učenje plesa prepuščamo eventualno poklicnim baletnim plesalcem, ki jih vrhutega ne smatramo niti za umetnike, ampak za komedijante. Pri tem pozabljamo, da je imela Terfiso-va muza plesne umetnosti, ravno toliko pripadnikov in častilcev kot ostale muze; to že v klasično-antični dobi, ko je ravno plesna umetnost ustvarila svoja največja mojstrska dela. Spomnimo se le plesov svetčev in svetiščih, na vestalke, ki so jih smatrali za bogovom posvečene.

Da se tudi družabni ples mora »učiti«, gojiti in izvajati z ljubeznijo in razumevanjem, tega se le redkokdo zaveda. Kdor ima par zdravih nog, misli, da je že lahko plesalec, in tako nastaja nelepo, neokusno in karikaturno poskakovanje in stresanje, ki smo ga lahko mnogokrat opazili v lanski plesni sezoni. Velicina plesalcev je živila v mirnem pričanju, da pleše moderni »šimi«, »boston« ali celo »tango«, stvaren in izkušen opazovalec in poznavalec pa je doživljal pri vsem tem direktno muke.

Seveda, krivda se je podkvala nepravilni, moderni plesni umetnosti. Od tu je izhajalo mnenje, da je »šimi« nelep in površen, tango nedostojen, boston cinčen! Zato predsodek, celo razumljiva prepoved mnogih staršev in šolskih oblasti, ki niso pustili plesati svojih otrok in gojencev. Pri vsem tem pa je ples nedolžen; kriv je plesalec, kriv način, kako kdo pleše.

V pomirjenju staršem, vzgojiteljem in sploh vsem etično čutečim in estetično doživljočim ljudem bodi omenjeno, da

matili po njem od podplatov čez trehuh do glave, tako so ga tepli in obračali toliko časa, da je razodel svoje zaklade. Potem mu je obupani sin kašljajoče majke odsekal glavo in je to storil iz usmiljenja, ni mogel gledati njegovega trpljenja, ni mogel poslušati njegovega stokanja. In je bila glava precej lepa, po vrhu vsa obrita, le majhno kito je imela vzad, bela brada ji je bila na kratko ostrizana. Tedaj se je spomnil naš junak milega doma in je vrgel glavo v svojo bisago, da jo prinese ljubi majki kot pozdrav iz tujine.

Pa ko se je spominjal majke, se je domislil še zdravila zanj in se je jako razveselil, razparal je rejenege bega in si do vrha nabasal v usnjeno svojo torbo legera rumenega sala in še je bilo sala za tri torbe, postrgalj so ga tovariši. Kar je potem preostalo od Mustać-begovega trupla, to so nasadili na kol in so tako rajniku izkazali zadnjo čast, kakršna je bila takrat običajna.

Na perotih zagroslavja je hitela četa domov, z radostnim navdušenjem jo je sprejela domača gruda, a najbolj se je razveselila kašljajoča mati obupanega svojega sina. Pa ni bil sin nič več obupan in tudi mati ni bila več kašljajoča,

je nastopil že prejšnjo zimo 1922-23 preobrat v modernem plesu. V decembru lanskega leta se je vršil v Berlinu internacionalni kongres vseh poklicnih plesnih organizacij sveta. Prisotnih je bilo mnogo odličnjakov plesne umetnosti; umetniki svetovnega slovesa, plesni učitelji in strokovnjaki so obravnavali s posebno pozornostjo moderne plesne, in posebna komisija je izvedla reformo družabnega plesa. Vsi specialisti so bili obveščeni, da se uklonijo tej reformi in se družabni ples enotno določi za ves svet.

Glavna poteza modernega plesa je največja dostojnost in družabna primernost; kar je bilo ekscentričnega, grotesknega, je izginilo. Graciozni, plastično-ritmični so gibi bostona, šimija in tango-milonga, ki bodo tudi v tekoči sezoni najmodernejši in najvažnejši plesi — Gospod ne pritisaka več dame k sebi brutalno, podpira jo le lahko; graciozno in lahko nihajoč gre par v ritmičnem, plastičnem kretanju in gibanju po dvorani, v veselje in zadovoljenje vsakemu gledalcu. Veselo nagajiv je šiml, hrepenečo zanešen, melanholičen, celo nekoliko temen je tango-milonga, sentimentalno graciozen boston, spominjajoč skoro na čase meneta in gavote. Vsako mlado dekle, vsak še tako rešen mož lahko poskusi moderni družabni ples, brez vsake nevarnosti, da počenja kaj nedostojnega, cinčnega, grotesknega.

Končno bodi omenjeno, da pride poleg zgoraj imenovanih treh plesov za tekočo sezono v poštev še »One-Step«, toda tudi ta reformiran. Pri mladih in starih priljubljen valček ostane na programu, »Fox-Trott« prihaja zopet na dan, poseben v Parizu kot »Fox-bleu«, nekaj, kar je med prejšnjim fokstrotom in šimljem. Toda zaenkrat še ni sprejet za družbo, plešejo ga le poklicni plesalci v »Carmel-Wolk« prideta zaenkrat v poštev samo za variete, ker sta kot družabni plesa pretežka in zlasti preekscitirana. To pa se hoče preprečiti.

J. Barsuž,

Spanec

Ureditev počitka je prav tako važna kot ureditev dela. Samo s pravilno izmenjavo dela in počitka se doseže največ, kar zmoreta duh in telo. Pa tudi na razpoloženje človeka ima spanje velik vpliv. Kdor slabo spi, je navadno slabe volje in muči a svojo razdražljivostjo vsed okolico.

Narava sama nam je dala za vzgled bitje, ki spi dolgo in globoko in ki ga hočemo vzeti za izhodišče naše razprave, da pojasnimo bistvo spanca: to je človeški zaplodek (embrijo).

Porajajoče se dete v materinem telesu spi devet mesecev. Čim se loči od matere, se zbudi in njegova zmožnost, da križi in cepeta, nam dokazuje, da je po preji v resnici spalo.

Čudovito je, kaj je novorojenčnik ponj glaveč v devetih mesecih »prespal«. V devetih mesecih embrionalnega življenja se izvrši celotno postajanje človeka, do čim je n. pr. pozneje treba 28 let, da moški dojenček dozori v zrelega moža. V 9 mesecih prvotnega razvoja zraste dete do približno pol metra — in še okoli 30 let je potem potrebnih, da se stvori celotna dolžina 1 in četrt metra, kolikor meri srednjevelik človek.

Kako naj si razlagamo teh devet mesecev dolgega, neprekinjenega spanca in ogromnega delovanja narave v tem času, in kaj se moremo iz tega učiti glede našega spanca?

Kakor često v naravi, tako nam je tudi tu poizkus pomagati rešiti vprašanje: pokazalo se je, da kri in telesni sokli zaplodka ne vsebujejo joda.

Jod je snov, ki jo izloča v človeku tako zvana zaščitna žleza ali zaščitnica. Zaščitnica je žleza, ki izloča svojo snov na znotraj, to se pravi: ta snov preide v kri, se porazdeli po telesu in povzroča v njem gotovo kemične učinke. Drugeče so žleze, ki izločajo znoj, solze, nosno sluzo. Druge žleze z notranjim izločevanjem so ledvice in možganski privesek. Kakor rečeno povzročajo žleze v telesu prav posebne kemične učinke. Vedno iznova se ponavljajo učinki, ki se pojavljajo z enako močjo in in skozi več rodov, so privedli nekateri ljudi do pravečih »kemičnih tipov«. Poznamo majhne, debeluhaste ljudi, velike, debelušne tipe; majhen rod, velik, suhi

Čim si je trikrat na tešče namazala materinske svoje grudi s salom rajnega bega. Jaka veselja je bila majka tudi begove glave, spotoma so ji bil zopet pogladi lasje, tudi brada se ji je zopet obrasla in je bila glava čez in čez kosmata — postavili so jo v koruzo vranam za strah. Sin pa je na podlagi te glave dobil odlično pravico, da nosi za kapo pero, in sta srečno in v božjem strahu živela z majko še mnogo, mnogo let.

Takšna je torej bila moja povest in je precej točno posneta po Valvazorju XII, str. 7, 17, 116. Toda so mi jo zvrgli. Rekli so, da povest je narobe taka, kakršni smo vajeni iz turških časov.

Ali to je baš tisto in mislim, da je skrajni čas, da si za svoje povesti iz turških časov nabavimo drugačno »kopito«.

S Turki smo si bratje, še v isti smo stranki in sploh ne vem — vozil sem se letos z nekim begom in se je jezil zaradi agrara in je dejal, da so bili Turki tisti, ki so s svojo krvjo branili zemljo pred grozotami krvoločnih zapadnih barbarov. Krvoločni zapadni barbari — to smo namreč mi! In mi je povedal, da Bosni svoje mladinske povesti iz onih težkih časov izdelujejo po tem kopitu.

FR. Z.

Mladinska povest iz turških časov

Sejali so in so soglasno sklenili, da je mladina naš up in naša bodočnost, zato da moram izpisati izpodbojno povest za mladino iz turških časov, zoper ta sklep da ni pritožbe.

Vdati sem se moral v narodno voljo in so mladinski spisi v istini najkoristnejša panoga lepega slovstva, kajti otrok knjigo hitro strga in potem je treba kupiti drugo. In sem se pripravil na težko nalogo s postenjem in molitvijo, zraven sem bral Valvazorja.

Muza mi je bila naklonjena in se mi je v širokih obrisih zasnova povest — ni se mi zdelo napačna. Mislim, otroška ljubezen ni napačna snov za mladinsko povest. V polni meri uvažujem ozir, ki ji je dolžna svobodna kritika dobrobiti stranke in disciplin. Toda mislim, otroški ljubezni ne bi mogla ugovarjati nobena kritika, nobene stranke, sploh se da otroška ljubezen opravičiti že po izrekih svetega pisma, pri svetem pisnu pa se neha sleherna kritika.

Živela je torej v onih težkih časih

wati in je imela edinega sina, ljubila ga je, kakor mati ljubi sina, on jo je ljubil kakor sin ljubi mater — nič ni kailo vedrega neha njune sreče. Pa je mati oblolela jako nenadoma in so rekli ljudje, da se je prijelme jetika. Jetika niso mačkine solze in je iskal obupan sin ljubljeno materj zdravniške pomoči.

Zdravilstvo pa je bilo v onih težkih časih drugačno, nego je v sedanjih. Padar je zmaljal glavo in je rekel: Ni je rešitve, samo človeška mast jo lahko izleči, s človeško mastjo se mora na tešče mazati po prsih, pa je mast lahko tudi — le malo zelena, vse eno bo pomagala! — In je to dal od sebe tudi črno na bellem in po latinski.

Sin je jadrno bežal v lekarno in jim je bilo jako žal. Imamo učinkoviti prašek iz človeške čreplnje, so dejali, imamo jako krepko mazilo iz človeškega mozga, imamo tinkturo iz prave egiptovske mumije, imamo vsega, le človeške masti — axungiae humanae — v teh slabih časih ni na trgu.

Obupan je stopil obupan sin še k rablju, rabelj je bil dobro založen z zdravili za vse boleznj telesa in duše, ali je potrdil: človeška mast je davno razprodana. kar pa novih obsolecev dobi v svo-

jo zapriseženo pest in pod svoj uradni meč, so tako izstradani od dolge preiskave, da še mesa nimajo na kosteh — kod bi vzeli masti!

Obupan sin je še bolj obupoval, majka je huje kašljala in huje, časi so bili resnično težki, tedaj je nabiral po Dolenjskem slavni Krištof hrabro četo, da z njo udari krekco meje na nevernega Turka.

Sin ni mogel gledati materinega trpljenja, več ni mogel poslušati njenega neprestanega kašlja »kh in kh«, čisto obupan se je pridružil četi, da si omami nelzmerno bolelost.

Nebeski blagor je spremljal četo na njenem zaslužnem potu. Trume konj in goveje živali so ji prišle v hrabro roko, obilo dece so uplenili moške in ženske, za drag denar da so jo potem odkupovali svojci — kogar niso odkupili, tega je zadel bridki krst. Končno so ujeli še samega Mustać-bega, star je bil, rejen in okoren in ni mogel dovolj hitro na konja, da pobeogne.

Neverni Mustaćabeg je trdovratno tajil, kje ima cekine, pa so ga hrabri junaki položili na trehuh in so ga s šibami mazali od glave do podplatov, potem so ga lebo obrnili na hrbet in so

Mloveški tip in njihove mehanike, ki se niso razvile tako enostransko. Pri vsakem tipu so žele za notranji izločanje cele generacije na prav poseben način delovale in tako vedno oblikovale telo.

Dalje služi jod zaščitnici v to, da razotrije strupene usedline, ki se tvorijo v telesu od dela. To je predvsem važno za naš fini živčni sistem. Trajno in močno razotrovanje možganja deluje duševno čisto drugače od možganov, ki je preobloženo s strupenimi in utrujajočimi snovmi. Človek, ki ima v sebi mnogo joda, je duševno živahen, izpremenljiv, kot živo srebro. Kakor se pravi, kaže »napetost«. In v resnici leži v tej besedi posebna kemična zagonetka. Pokazalo se je namreč, da se ledvice in zaščitnica medsebojno podpirata. Ledvice izločajo tako zvani andrenalin na znotraj, ki zviša krvni tlak s tem, da zožuje krvne staniče in draži vse organe, predvsem pa zaščitnico, kjer pospešuje odtok joda. Na te pojave naša volja ne more vplivati in jih povzroča le dražljaj posebnega živca simpatika.

Ako pa se v sesalčnem sistemu celi telo zožijo, raste v njih odpor. Zato mora narasti tudi tlak tlačilne sesalke, da premaga ta odpor. Človek z zoženimi krvnimi stanicami kaže zvišen krvni tlak. On je »napet«.

Telesno stanje z zvišanim krvnim tlakom in močnim izločevanjem joda nam potem kaže onega gibkega, telesno in duševno elastičnega človeka, »ki hodi s svojimi žilci po žici«, kakor je to izborna povedal Molitke.

Čim bolj sodelujejo ledvice in zaščitnica, tem bolj vitkasta človeku gotov znak s tem, da zatirata izločila, ki jih spušča v kri druge žele in ki učinkujejo na telo nasprotno. Taki žile, ki delujejo proti sodelovanju ledvice in zaščitnice, sta možganski privezek in kalicični. Zadnji del možganskega privezka izloča v človeško kri snov, ki vpliva na intenzivno rast. Notranje izločevanje kalicičnice podeli možgemu globoki glas, brado in notranjo voljo. Kaj je torej posledica, ako se zmanjša učinkovanje možganskega privezka in kalicičnice s delovanjem ledvice in zaščitnice? Ako se to zgodi, imamo pred seboj najhujšega, debelšnega človeka, ki je duševno nenavadno gibek in se kreče kot živo srebro. Zaščitnica v njem intenzivno izloča jod, da razotrije obilne utrujevalne snovi tako živahnega živčnega delavca. Intenzivno delujejo ledvice, da se izprazni zaščitnica, da se požene vse strupene snovi v telesu nasproti jodu.

Tak tip potrebuje dolgega spanja. Zaščitnica, ki deluje z izredno silo, se je proti večeru tako izčrpala, da je vsak atom joda vezan na utrujevalne snovi; spanje se pojavi skoro na mah, ker je zaščitnica popolnoma izčrpana. Utrujevalne snovi hitro otope živčni sistem in povzročijo dolg, globok spanec, ki edini more osvežiti telesni organizem. Odrasli ljudje tega tipa spe večinoma 9 do 9 ur.

Tako vidimo, v kakšni zvezi sta spanec in izločanje joda. Komaj se je dete rodilo, začne kričati in izstiska v kri prvi jod skozi križalne mišice. Pa še mnogo časa je treba, da dozori zaščitnica do svoje polne dejavnosti. V ta namen potrebuje otroci dolgotrajnega, globokega spanca.

Gorje otroku, ki ostane tudi po rojstvu brez joda! Zapisan je popolnoma duševnemu in telesnemu poginu.

Opazujemo pa tipe, ki ne potrebujejo mnogo spanja! To so ljudje, ki jim nedostaja joda in pri katerih se izločevanje joda ne vrši redno. Ker imajo vse žele gotovo dejavnost, dosega jo ti ljudje gotovo marsikatero presežnost z vajo.

Globlji vpogled v bistvo ljudi, ki ne potrebujejo mnogo spanja, se nam nudi, ako opazujemo vpliv podnebja na stanje človeškega telesa. Znano je, da solnce oviira rast. Severni človek je vedno večji, počasnejši in neokretnější od južnjaka. Spolno je mrtvejši, ker je notranje izločevanje mod skupno z delovanjem možganskega privezka ojačeno in je s tem omejeno jaječevja za zunanje spolno izločevanje. Krvni tlak pa ni zvišan. To so oni ljudje z zmernim življenjem, ki se ne obrabijo tako hitro kakor južnjaki, ki ne dozore tako hitro in ki čisto dosežejo visoko starost. Ako opazujemo vpliv podnebja na kemični sestav telesa, se nam šele razjasni, kako stara mora biti indoevropska rasa.

Izredno zanimivo je tudi s teh zreliš opazovati živalstvo, od orjaških savrijev

do malega srnjaka v gošbo in zabuljenimi očmi.

Severni tip potrebuje z ozirom na svojo telesne lastnosti manj spanja od južnega tipa. Kretanje njegovih duševnih pojavov je počasnejše, tvorjenje in razotrujevanje utrujevalnih snovi lenejše. Seveda zato ni duševno manj sposoben. Zakaj inteligencija ne zavisi le od kemičnih in fizikalnih pojavov (gibanja elektronov) v možganju, temveč je tudi vezana na gotovo možgansko maso in na njeno neprecenljivo zvezljivost.

Ko govorimo o spancu, se moramo spomniti tudi človeka, ki predstavlja v svoji boleznosti poseben tip zaspanca. Posebno nas tu zanima »nervoznež«. Spanje in buđenje tvorita nekak krog. Pri dnevnem delu se zbirajo utrujevalne snovi in trošijo jod. Ko je izčrpan jod, obnemore vse živčevje v telesu — in človeka se poloti spanec. Ta onemoglost (spanec) pa hkrati povzroča, da izostane vsako delo in da se ne tvori novotvornost utrujevalne snovi. Polagoma izloči zaščitnica zopet toliko joda, da zavladava v telesu, nakar se spanec sam po sebi prekine. Buđenje ali spanje — vse se vrtil okoli utrujevalnih snovi in joda.

Utrinki iz Nemčije

Ernest Lothar piše v »N. Pr. Pr.«: Nekoga dne — nekako pred tremi meseci — je človek šel kupit steklo. Včeraj je stalo 6000 mark. Danes stane 8000. »Čemu podražitev od danes na jutri?« vpraša. — »Čemu?« — saj je dolar poškodil! — A jutri stane steklo 20.000. Teden dni kasneje stane 400.000. Po poldrugem mesecu 28 milijonov. Isto steklo, popolnoma isto. Stoji še vedno na istem prostoru.

Ali: daš si na čevlju napraviti zaponko. Samo eno, 400 mark zahteva čevljar zanjo. Pozabiš iti po čevlji. Pet tednov nato zahteva eno, štiri, to se pravi: en milijon 400.000 mark. Za eno zaponko.

Nihče ne ve zdaj na Nemškem, kaj ga bo stal jutrišnji dan... ne, kaj ga bo stala prihodnja ura. Neprestano groze doplačila. Treba plačati za plin še — 29 milijonov, za električno luč 17 milijonov, vse istega dne, vse brez jamstva, da velja cena še jutri, ko bo moral zopet doplačati... Človek se hoče peljati v štirih dneh iz Berlina v Monakovo in zračuna, da velja to 85 milijonov; zvečer račun že ni pravilen, zakaj železnica je svoje cene nenadoma povečevala... Nekdo si hoče dati lase striči. Predno sede, vpraša za ceno: dva milijona. Ko vstane mu povedo, da velja žal v poslednji poluri (prosim, gospod, blagovolite se sami prepričati!) striženje čez 2 milijona 800.000... Nekdo si kupi par rokavic. Cena pri prodajalci 145 milijonov. Prodajalka napiše bon in pošlje kupca k blagajni. Tam sedita dve gospodični; ena multiplira na bonu, druga seštevata. Nato izročita bon dvema drugima gospodičnima. Tudi te dve računata. Dvakrat tako dolgo. Četrte ure nato izve kupec, da rokavice ne stanejo več 145, nego 170 milijonov 200.000 mark.

Seismograf

Aparat, ki registrira z veliko preciznostjo najmanjša zemeljska gibanja in ki služi v vseh geoloških univerzitetnih postojankah za opazovanje potresov, ni iznajdba moderne znanosti, temveč prastarih Kitajcev.

Seismograf slavi v letošnjem letu šeststoletnico svojega rojstva, in narod, ki ga je iznašel, bo slavil jubilej na posebno slaven način.

Prod 600 leti je kitajski učenjak Tschou Ko, med svojimi rojaki imenovan Tschou Ko Sin-Sang) kar se pravi po naše »profesor Tschou'ko«) iznašel seismograf, za njim napravil polkuse in zaznamoval večje in manjše potresne pojave, ki so v deželi čaja in svilne in ravnatoko tudi na malo oddaljeni Japonski na dnevnem redu: kajti vulkanična struktura obeh dežel je povod večjim in manjšim potresnim sunkom, kar nam dokazuje zadnji katastrofalni potres.

Moderni seismograf, ki ga imamo v evropskih potresnih opazovalnicah, ima seveda napram kitajskemu historičnemu seismografu čisto drugo lice. V prvi vrsti opazimo na njem večja zbloljanja; načelno pa sloni na istih principih kot kitajski aparat.

Terminologija

Menim sportsko terminologijo. Ali jo imamo, se že vidi? Potrebna bi bila in jaz bi bil pripravljen sodelovati. Odkar so pri nas poedine sportne panoge v tako bujnim razvoju, da nas počasi dobiva žurnalistika v hude zobe, kar je nedvomno dober omen, raste sporedno tudi razumevanje in inteligencija p. t. občinstva. Med sportnim našim narodom uprav mrgoli novega narodnega blaga. Toda sportne terminologije še nimamo. Zajeti bi bilo treba z polnim prigriscem, očistiti peg in sortirati! Slovenski jezikoslovci, ne dvomimo, pridejo do tega že še ob pravem času. Toda predvsem je ležeče na merodajnih sportskih krogih, da v interesu lastne dobre stvari opravijo, kar se pokaže nujno in praktično. Pred leti, vem, sem včasih po kavarnah z izredno nedeljsko vneto prebiral »smučarsko terminologijo«) v pokojnem lepo ilustriranem »Sportu«. Toda dvomim, da so se je naši smučarji naučili na pamet, zakaj take stvari spadajo v priročno knjižico, sistematično urejeno po abecedi, vezano in razrezano! In tega mi pogrešamo, jaz pa bi bil pripravljen sodelovati.

Nisem sportaš. Imam pa mladega kolego Toneja, v drugo gimnazijo hodi drugo leto in mi gre včasih po cigarete — ta ve vse. Obvlada boks v primitivni perolahi kategoriji, lahko atletiko v priložnostnem udeleževanju, pozna vse slavne sportne »zvezde«) in »planet«, nogometna pravila mu gredo — o! vse drugače kakor latinski vokabular ali celo domače naloge, ki jih kratkoma odpravlja s svojega vsakodnevnega reda. Tonej je predvsem nogometar, »zeleno«) je njegovo glavno polje, četudi trenira najraje le na našem peščenem dvorišču. Žogo ima lastno, malo je obsežnejša kakor lesnika in bi jo lahko vtaknil v žep, a jo iz nevdarjenosti nagibov tira neprestano pred seboj, jutraj, ko gre v šolo, opoldne, ko se vrača in popoldne na dvorišču vse do solnčnega zatona. Tu prihaja k njemu dnevno gostovat njegova kompanija sovrstnikov, Tonejeva »momčad«. »Gole«) streljajo, »obsejbe«, »elverje«, zdaj smo že vsega vajeni, tudi sosed Blaž se ne kroga več, temveč za pobite šipe piše vjudne račune Tonejevemu staršem. In kadar Tone strelja čnajsterca in ne zadene niti v šipo, pravi, da je šla žoga (uravilnešle splota) — v zapad. To

Gospodarstvo

Svobodna solunska cona

Te dni je minister za trgovino in industrijo dr. Dragutin Kojić sprejel vinarje ter jim dal nastopna pojasnila o predaji solunske cone naši državi. Kakor znano, je pokojni minister g. Kosta Stojanović sklenil že leta 1914. s kraljevim Grčijo konvencijo o naši svobodni coni v solunskem pristanišču. Do ratifikacije te konvencije pa radi izbruhov vojne ni prišlo. Današnja konvencija se od one iz leta 1914. znatno razlikuje. Po Stojanovičevi konvenciji bi naša država dobila v solunski coni prostor, ki bi obsegal 12.000 m² neizgrajenega pristanišča, a po sedanjih konvencijah dobimo 52.000 m² zgrajenim pristaniščem, odnosno 11.000 m² z zgradbami, a ostalo brez zgradb. Druga bistvena razlika med obema konvencijama obstoji v načinu rešitve administracije. Po konvenciji ministra Stojanovića je administracija cone bila popolnoma grška, a po sedanjih konvencijah je administracija popolnoma v naših rokah.

Tako so naši poveljniki pristanišča, pošta in brzojav, veterinarska služba, carinska služba ter železniška služba. Poleg omenjenih 52.000 m² pa dobimo še prostor, ki leži pol metra pod vodo in od katerega dobimo v slučaju, da se dvigne še 30.000 m², tako da bi skupni prostor obsegal 70 do 80 tisoč m². Na sedanjem prostoru se nahajajo skladišča, kojih kapaciteta znaša 15.000 m³, dalje imamo elevatorje, hleve za 800 volov, 1000 ovac, 200 do 300 konj itd. Na našem kraju zamorejo istočasno biti iztovarjene tri ladje maksimalne tonaže, tako, da imamo za sedanje prilike vse, kar je potrebno za koristno funkcioniranje cone. Cell mehanizem službe je razdeljen na štiri oddelke. Prvi oddelke regulira veterinarsko službo, drugi pošto in brzojav. Priznana nam je pošta in brzojav za službo same cone in za privatne potrebe, v kolikor tangirajo poslovanje cone same. Naši zahtevi, da postavimo tudi radiotelegrafsko postajo, pa grška vlada ni ugodila. Tretji oddelke se nahaja na carinsko službo. V tem pogledu smo dobili precej pravic. Vagoni, ki gredo iz naše države v cono in iz cone v našo državo, se plombirajo od grških oblasti na obmejnih postajah v Ojevgleliju in Kemalu. Četrtil oddelke vrši železniško službo. Grška vlada odreja železniške tarife, ki se nanašajo na službo cone, ne sme pa prekoračiti splošne tarife, ki velja za ves grški teritorij. Nadalje se grška vlada obvezuje za slučaj, ako ne bi imela dovolj osebja in lokomotiv, da dopusti prihod našim lokomotivam in našemu osebju. Kooperacija je predvidena tudi za materialno vzdrževanje prog. Ob sklepu je minister Kojić izjavil, da smo lahko s konvencijo popolnoma zadovoljni, saj nam ona nudi popolno garancijo za večji razmah naše izvozne trgovine.

Hmelj

Nürnberg, 21. septembra. Brzojavka nejasna; dve milijardi ceneje, v prostem prometu 120.

Nürnberg, 21. septembra. Brzojavka nejasna: 110.000 uradno.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Pšenica: baška 79 do 80 kg, 15 in pol vagona 355 do 362,5, baška, 79 do 80 kg, 100 odst., 2 vagona 356,78 do 360, sremaka, 79 do 80 kg, 2 odst., 355. Ječmen: baški, 64 do 65 kg, 2 vagona 270, baški, 67 do 68 kg, 6 vagonov 280 do 290, baški, 68 do 69 kg, 2 in pol vagona 280, baški, 68 do 69 kg, paritela Beograd, 2 vagona 280, baški 69 do 70 kg, 1 vagon 285. Kozuza: baška, 7 vagonov 260 do 265, baška, v storžih, 5 vagonov 137,5, sremaka, 4 vagoni 270. Fižol: beli, baški, 1 vagon 587,5. Moka: baška, »0«) ponudba 587,5, »2«) ponudba 510, »3«) ponudba 450, »6«) ponudba 400. Otrobi: baški, v papirnati vrečah, 1 vagon 140. Oves: baški, 10 vagonov 250, baški, Subotica, 8 vagonov 250. Slive: srbske, Novi Sad, 8 vagoni 100. Tendencja v ječmenu, moki in pšenici švrsta.

Budimpeštanski žitni trg (21. t. m.). Cene v tisočih Km: pšenica, potiska I.

95,5 do 96, II. 94 do 94,5, pašanska 98 do 95,5, rž 64 do 65, ječmen za krmo 59 do 62, za pivovarne 67 do 70, oves 62 do 68,5, kuzuza 68 do 70, otrobi 40,5 do 41, prosu 72 do 77,5.

Zagrebaški tedenski sejem. (22. t. m.). Sejem je bil slab. Kupovali so domači trgovci, inozemskih ni bilo. Cene za kg žive teže: bosanske krave (buše) I. 12 do 12,50, II. 9 do 10, III. 8 do 9, teleta 22 do 22,75, svinje sremeke 26,5 do 27, sene 100 do 112,50, otava 112,5 do 125, detela 125 do 182,50.

Važna seja načelstva obrtnih združenj se vrši v ponedeljek dne 24. septembra ob 17. uri v zvezni pisarni. Vse, ki so dobili vabilo k seji se prosijo, da se iste zanesljivo udeležijo.

Sejmi v Mariboru ukinjeni. Iz Maribora poročajo, da so zaradi slinavke živalski in svinjski sejmi v Mariboru do nadaljnjega ukinjeni.

Pošiljanje petroleja po železnici. Generalna direkcija državnih železnic je donela, da se petrolej često prevaža v zaprtih vagonih. Ker je to v nasprotju z uredbi o prometu potnikov in blaga, ki izrecno predpisuje, da se mora petrolej pošiljati v odprtih vagonih, je generalna direkcija železnic izdala ukaz, da se mora osebje strogo držati te naredbe.

Prevažanje jesenskega blaga. Po obvestilu direkcije državnih železnic v Zagrebu se bo v najkrajšem času pričelo s prevažanjem sezonskih pošiljatev, ki se ima izvršiti po sledečem redu: 1.) nujne vojaške in železniške režijske pošiljatev (režijski premog in prazni vagoni); 2.) pošiljatev živega blaga (živine in svežega sadja); 3.) suhe deslje in pecmez; 4.) sladkorna repa; 5.) drugo kvarljivo blago; 6.) prehranjevalni predmeti (žito, kuzuza itd.); 7. premog; 8.) gradbeni material, vojaške in režijske pošiljatev; 9.) drva itd. Trgovaška zbornica opozarja vse industrijske in trgovske kroge na ta razpored prevoza transportov. Izvoz svežega sadja, suhih češpelj in pekmeza, se ima po obvestilu železniške direkcije zaključiti s 1. decembrom leta 1923.

Izvoz češkoslovaškega blaga. Vrednost češkoslovaškega izvoza je znašala v mesecu avgusta 1923. 982 milijonov Kč, to je za 26 milijonov manj nego v mesecu juliju. V primeri z mesecem julijem je vrednost izvoza v tekstilni industriji narasla za 56, v strojni za 4 in v usnarski industriji za 5 milijonov. Nazadovala pa je vrednost izvoza v železni industriji za 19, v lesni in premogovni za 21 in v steklarski za 12 milijonov Kč. Vrednost izvoza v prvih osmih mesecih 1923. je znašala 7602 milijona Kč.

Izvoz našega boksa v Ameriko. V šibeniški luki se nahaja te dni ameriški parobrod »Gerty«, ki ukreuje boksa za Filadelfijo. Parobrod nosi 6000 ton.

Tranzitni promet v Rumunijo. Rumunska vlada je obvestila našo vlado, da je uklenila vse, kar je potrebno za ratifikacijo konvencije o tranzitu, ki je bila sklenjena med našimi in rumunskimi delegati.

Žetev na Poljskem. Po uradnih podatkih je stanje letošnje žetve na Poljskem povoljno. Pridelalo se bo 65 milijonov metriskih stotov rži, 14,5 milijonov pšenice, 18 milijonov ječmena, 38 milijonov ovesa in 244 milijonov metriskih stotov krompirja. V primeri s predvojnjo dobo je letošnji pridelek rži boljši za 19 odst., ječmena za 22 odst., in ovesa za 49 odst.; pridelek pšenice pa je nazadovale za 13 odst., a v primeri z lanskim letom boljši za celih 25 odstotkov.

Podražanje poljskega premoga. Premogovni industrijalet v Gornji Šleziji so sklenili zvišati cene premoga za 40 odstotkov. Sedanja cena znaša v notranjosti države 2,950.000 poljskih mark za tono.

Carinski nadavek v Nemčiji. Za dobo od 22. do 25. septembra znaša v Nemčiji carinski nadavek 35.000.000 papirnatih mark za eno zlato marko.

Uvoz tujih valut v Rusijo. Iz Moskeve poročajo, da namerava ruska vlada dovoliti uvoz inozemskih valut v Rusijo. Ljudski komisar za finančne zadeve je dobil nalogo, da regulira uvoz poedinih valut.

Nemčija se snaravnosti za nase izdelke. V zadnjem času vlada v Nemčiji velik interes za naše produkte osobito za sadio in svinjsko meso. Te produkte naši izvozniki lahko z uspehom izvažajo v Nemčijo, z ozirom na dejstvo, da so cene v Nemčiji v primeri z našimi za 100 odst. višje.

Šah

Poezija v šahu

Poezijo, ki jo v glavnem delimo na epiko, dramatično in liriko, opazamo v šahu v prav isti razdelitvi:

Na dolgo razpredene, moderne pozicije, ske partije šahovskih mojstrov izražajo značilni epski karakter; pripovedujejo nam o obširnih bojnih predpripravih, živahnih dvobojih, mirovnih odmorih po krvavih bitkah, ponovitvah napadov, hrabrostnih odlikovanjih poedinih prestatkov v viteški stan — v službi obeh kraljev, ki se končno, ko sta že skoro izgubila vse zveste vojske, sama oko v oko spoprimeta, da se bodisi pobota, bodisi slabši močnejšemu preda...

Krajše kombinacijske igre mojstrov, s tudi šahovskih amaterjev, izražajo iz bolj značaj — drame z razvojem, s končno — katastrofo, oziroma miroljubno spravo. Preide li drama v običajno tragedijo, ali pa se razvije v razposajeno veselolgo — je odvisno od značaja avtorja, ki prevzame vodstvo igre; partije ljubimcev (amaterjev) imajo pretežno po našemu njih odrov — poslednji značaj; a tudi duhoviti mojstri zasnujejo od časa do časa v svojih delih pristne komedije, ki nas s svojimi duhovitimi poantami naravnost prisilijo v smeh.

Poezijo v ožjem smislu pa tvori predvsem — lirika, ki prikazuje avtorja z mega in izraža njega čustva in misli v najdovršenejši, povsem izpoljeni obliki na šahovski deski. — V šahu odgovarja tej liriki: šahovski problem. — Mnogolično in pestro kakor čustva posameznika je tudi izražanje slednjega. — Ta z obširnim ozadjem, kakor slika razpoložnja — mnogopotezka, druga krajša, a globlje vsebine — četvero-, peteropotezka, končno ljubljene — začetniki — navadna kritika — dvopotezka.

V vsaki skupini je seveda le malo mojstrovskih del, ki si priborijo nesmrtnost, vendar imamo v šahu celo vrsto divnih primerkov, ki se jih učene s haskov uči na pamet in jih učitelj — razlaga.

Razen globokih in doživljenjskih pesulter imamo tudi obilico takih, ki v njih prevladuje humor. Resnejši cenilci pesništva jih sicer ne upoštevajo tako v polni meri kakor sorodne jim proizvode resnega in strogega značaja, saj ni vsakemu prirojen smisel za humor, vendar so tudi taka dela izvor posebne duhovite zabave, prave ga duševnega užitka, ker je posebno njih poanta ostro izražena. Humor in lično poantirani doviti dosega v šahu pri tako zvanem samomatu vrhuncu zmagoslavja; da, celo največji šahovski mojstri se niso pomikljali od časa do časa v prav izobilni meri predstaviti v same ratih otroke svojega doviti. Kdor li med sestavljalcev nalog ni tudi sestavljal par samomatskih problemov, tem sploh primanjkuje nebeški dar — humor ja in ga šahovski svet kot popolnega šahovskega komponista ne priznava.

Ako hočemo tudi bajke in unanije pr povedke prištevati »poeziji«) kljub temu da je njih vsebina pretežno podučna lahko uvrstimo v to skupino tako vrste — končne študije ali končnice; za pratičenega igralca so bolj podučne kak problemi ter jim šahovski svet ravno ved tega dejstva pripisuje pred vseh drugimi panogami pesništva večjo vrednost. Pedagogi (v pravem pomenu besede) in njih prijatelji imajo s tovrstnih »studijami«) največje veselje. Seveda lahko tudi najresnejša tovrstna »bajka«) posluša s pesniškim ali lirskim cvetjem.

Poleg teh umetniških ali izumetničnih končnic igrajo podrejenejšo vlogo končna partijska stanja neposredno pr katastrofo. Primerjamo jih lahko slobnim domislekom — drobtinice ali aforizmi, ki izražajo v kar najkrajši obliki — neizogibno, a v mnogoličnih plašskrito — resnico; v najboljšem slučaju dosegajo vrednost dobro zamišljene, hipov nas razvedrujoče — anekdote.

Rešitev šahove tro- in dvopotezke »Jutru«) z dne 4. t. m.: »(Kako vleč kmetje?)«

1.) K1; Tg1; Se8, f6; Lf8 (bell). Kh8; Th7; Sg7; Le8 (črni); tropotez Rešitev: 1.) Kb2.
2.) Ke1; De4 (bell); Ke8; Le7 (črni); dvopotezka. Rešitev: Bell, ki je spodaj, je dal črnu stolpa naprej in potegne: 1.) 0-0-0 (velika rošada) ter ma s prihodnjo potezo.
Lep dokaz, da ni vedno vseeno, k vlečijo kmetje, dasi jih morda služi istočasno ni na deski.

Razmnoževalni papir (pljoči)

THE REX Co., Ljubljana

138

Najboljši premog, drva in o! kupite najceneje pri Družbi ILIRIJA, Ljubljana Kralja Petra trg 8, — Tel. 22

Veliki inkvizitor

Familijari ali vojščaki Kristovi so bili izum Dominika de Guzmána, ki jih je uvedel prvi l. 1208. na južnem francoskem s privoljenjem papeža Inocenca III. in francoskega kralja Filipa II. Generalni inkvizitor Torquemada jih je z dovoljenjem papeža Aleksandra VI. oborožil. Zgodovinar Florentino piše: »Ta čudna milica je bila zelo mnogoštevilna. Torquemada je vohunstvo in ovaduhstvo tako dobro plačeval, da je velika množica uglednih plemičev smatrala za modreje, pripadati inkviziciji, nego biti prej ali slej sumljiv; ponudili so se torej sami in postali familijari sv. oficija. Ta vzgled plemičev v zvezi s privilegiji, ki jih je dovolil familijarom Ferdinand Aragonski, je zavedel tudi veliko množico ljudi iz ljudstva. Kmalu je bilo toliko familijarov, kolikor je davkoplačevalcev, a davka je bil oproščen vsakdo, kdor je bil član inkvizicije.« Oboroženi familijari so opravljali tolesno stražo generalnih in pokrajinskih inkvizitorjev. Med seboj so se spoznavali s posebnimi znaki, dotikljaji in besedami. Najzanesljivejša pot, da je bil človek sprejet med familijare, je bila denunciacija. Toda evaditi je bilo treba čim bolj bogato in odlično osebo. Beračem se inkvizicije ni bilo treba bati. Plemiči so bili posebno dobrodošli kandidati, ker so poznali največ imovitih ljudi. Familijar je moral biti popolnoma čiste krvi, t. j. v njegovi obitelji ni smel biti noben Mavr ali Jud. Zenske pa so smele stopiti med familijare, čeprav so bile Mavke ali Judovke ali Ciganke »z ozirom na velike usluge, ki jih lahko izkazujejo božji stvari« — starke kot vohunke in ovaduhinje, mlade in čedne pa tudi kot ljubice in vlačuge.

Gardunija, bratovščina razbojnikov in vseh vrst zločincev, je obstajala v Španiji od l. 1417.—1821. Izvrševala je zločine za denar točno in zanesljivo, kakor se ji je naročilo. Bila je vzorno organizirana in uporabljala svojo posebno terminologijo. Imela je »velikega mojstra« (hermano mayor), ki je bil glavni gardunijec vse Španije ter »najvišjega brata«, ki je živel na dvoru in imel včasih visoko službo. Po pokrajinah so bili capatazes, pokrajinski mojstri, ki so bili podrejeni velikemu mojstru in najvišjemu bratu. Člani so bili razvrščeni kakor uradniki v različne čine in razrede. Chivati (srnjaki) so morali najmanj eno leto praktisirati, preden so mogli

postati postulant, a najmanj dve leti so morali biti postulant, preden so postali guapi (zabadači). Guapi so bili ali punteadores (suvanci) ali floreadores (bijači). Fuelles (starci) in Coberteras (starke) so bili večinoma vohuni, ki so z molkom ali molitvenikom v roki posedali po cerkvah, kapelah in na križiščih potov. Serene so bile večinoma ciganke in lepa, mlada dekleta; njih služba je bila zapeljivati uradne osebe ter pozvedovati tajnosti. Večina se je vlačugala z guapi in postulant ter prodajala naropane reči.

Tretjino »zaslužka« je dobil izvršitelj (tat, ropar ali morilec), tretjino skupna blagajna, deloma za podkupnino uradnih oseb in upravo bratovščine, tretjino pa sta prejela veliki mojster in najvišji brat, da sta ščitila podrejene člane in izvršno živela, oziroma dajala nagrade capatazom in gupom, ki so odlikovali. Capataz ali krajinski glavar je postal le posebno zaslužen guapo, ki je bil najmanj šest let že aktiven.

Ko je l. 1821. špansko vojaštvo zatrla Gardunijo, je našlo tudi velik gardunjski arhiv, v njem dnevna povelja, pravila bratovščine in mnogo pisem najvišje in najodličnejše posvetne in cerkvene gospode, naročnikov. Arhiv je prevzelo sevilsko kriminalno sodišče. Francisco Cortina, poslednji mojster, je bil z dvajsetimi tovariši aretiran ter še s 14 soobtoženci dne 25. novembra 1822 na glavnem trgu v Sevilju obesen.

Med papirji, ki so jih leta 1821. zaplenili Garduniji, je bil tudi register, v katerem so bila točno zabeležena vsa naročila, ki jih je Gardunija prejela in izvršila tekom 147 let po želji in za plačilo raznih inkvizitorjev. Teh naročil je bilo v dobi l. 1520.—1667. natančno 1986 ter so nesla 198.670 frs t. j. povprečno po 100 frs za vsako naročilo: za odvedenje žen in deklet, za umore, metanje v vodo, za sunke z bodalom, za krivo pričanje i. dr.

Ko je bila Gardunija zatrita v Španiji, se je pojavila v Južni Ameriki, v Kolumbiji, Argentini, Peru, Havani in Mehiki. Člani so ji bili mulati in zamoreci.

Osel brez ušes. V Španiji so vodili obsojence na vislice ali h garroti (zadavljenju) na krvnem oslu. Osle, ki so jih morali obsojenci ali obsojenke jezdit, včasih napol goli ali nabe sede, je kupovala krvnikom država. Oslo so pa porezali ušesa, da je vsakdo vedel, v kakšne svrhe so služili.

Espolista, spodbadač, je spremljal

jezdeca na muli ali konju ves čas peš ter je bil v hoji takov vztrajen, da je prehodil do 120 km na dan. Zvest je bil, vdan, popolnoma zanesljiv in hraber. Tak espolista je bil v zvezi z vsemi obcestnimi razbojniki. Na gotovo geslo so puščali espoliste s potniki brez škode dalje; samo nekako mitno je bilo treba plačati. Brez espoliste pa so banditje potnike napadali, oplenjali in navadno tudi pomorili. Gardunija je imela ogromno živo omrežje po vsi Španiji. Espoliste so potnike spremljali preko gozdov in planjav popolnoma varno ter so banditje potnikom celo pomagali, kadar je bilo treba.

Karel V. in inkvizicija. Vsi španski zgodovinarji slikajo Karla V. kot neznačajnega, dvoreznega, hinavskega sebičnega in brezvestnega politika. Skoraj nikoli ni bil mož beseda, a svoje prisrke je prelomil nešteto krat. Njegova nedoslednost napram luterancem, ki jih je tu ščitil, a drugje preganjal, je znana. Takih pisem, kakršnih je navedeno v romanu dvojce, je pisal več: v drugem je vselej preklel to, kar je želel v prvem. Zato je imel na vesti na tisoče žrtev, ki bi jih bil lahko rešil iz oblasti inkvizicije. Njegove brezkončne vojne in njegovo krvoločno divjanje proti Flandracem, Nemcem, Francozom, Italijanom in Špancem tvorijo nepretrgano verigo zverstva in sramote za človeštvo. Bil je pač Habsburčan, brez srca in brez duha, a poln čestihlepnosti in brezvestne lakomnosti. Jedva 50 let, je obupal sam nad seboj; vsi visokoleteči načrti so se mu izjalovili, prijatelji so se mu izneverili in vsi sosedje so ga mrzili ter zaničevali. Dasi v najboljši moški dobi, je bil že polomljen starec. Slaba vest ga je grizla noč in dan; stotisoči žrtev, ki jih je vrzel v grob, so ga strašili neprestano. Zato se je januarja l. 1556. odpovedal vsem kronam in se umaknil v hišo tik samostana San Justa v Estramuduri ob pomočju španske Sierre de Leone. Tu je molil in se pokoril za svoje grehe, trpinčen po protinu in bolestin ožnost. Dne 21. septembra l. 1558. je umrl. Z njim je izginil eden najstrašnejših kronanih zločincev s sveta. V zločinstvu pa mu je bil popoln naslednik omejeni sin Filip II.

Takoj po smrti je kastilska inkvizicija obdolžila Karla V., da je bil skriven luteranec, da je imel med protestanti prijatelje, pridigarja in spovednika, da je ostavil na zidu hiše, v kateri je umrl, z lastno roko napisane besede, ki dokazujejo njegovo krivo-

verstvo, ter da ni v svojem testamentu volil prav ničesar za cerkve in molitve. Inkvizicija je začela proti mrtve-mu cesarju in kralju Karlu V. pravilno sodno preiskavo. Dala je zapreti dr. Cazallo, kanonika v Salamanci, bivšega cesarjevega pridigarja, Konstantina Poncea, škofa in bivšega cesarjevega spovednika, ter nadškofa toledskega kot cesarjeve zapeljivce. Vsi trije so bili obsojeni na grmado. Dr. Cazallo je bil res l. 1559. živ sežgan, z njim vred pa tudi škofa Poncea, ker je bil nekaj dni poprej v ječah sv. oficija umrl. Toledski nadškof se je bil pritožil v Rim, kjer so ga po vplivnosti dobrih prijateljev in za veliko odkupnino oprostili in pri-

znali za dobrega katonika. Vse to se je zgodilo s pritrdilom Karlovega sina Filipa II!

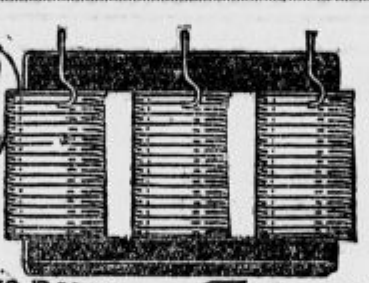
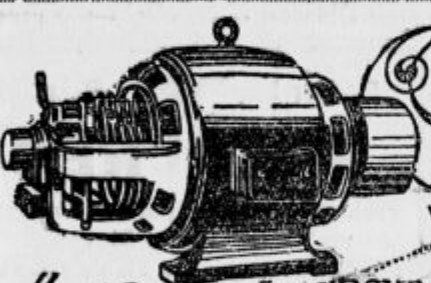
Se veš! Na grmado je bil obsojen tudi že Karlov testament, in le še malo je manjkalo, da ni inkvizicija obgodila na grmado tudi trupla Karla V. Sina Filipa II. je bilo spočetka celo všeč, da se tako sramoti očetova slava. V poslednjem hipu pa se je Filip II. vendarle zbal konsekvence tako strašnega atentata na očetov spomin. Z velikimi žrtvami in koncesijami je torej dosel, da se je preiskava proti očetu ustavila. Tako hvaležno se je izkazala španska inkvizicija Karlu V., svojemu zaščitniku.

Konec.

Nyctalope na električnem stolcu ... Brez upa na rešitev? Kaj res ni mogoče niti Luciferju, temu strašnemu despotu, ki si hoče podlarmiti ves svet? In če pogine Nyctalope, na koga naj se zanaša nesrečna Irena, mali Henri in in njegova ljubljena Laurence?

Iz romana „LUCIFER“
ki začne v kratkem izhajati v „Jutru“.

Maribor ~ INŽENIRSKO-ELEKTROMEHANIČNO PODJETJE Tržaška cesta 8

POČIVALNIK, ZAVRŠNIK & DRUG

IZDELUJE IN DOBAVLJA:

TELEFON
BR. 460

BRZOJAVI
ELEKTRO
MARIBOR

TRANSFORMATORJE
ELEKTROMOTORJE · DINAMO ·
STROJE VSAKE VRSTE IN VELIKOSTI · RAZLIČNI
ELEKTROMATERIJAL · IZVRŠUJE INSTALACIJE IN VSA
KOVRSNA POPRAVILA · GRADI ELEKTR
CENTRALE · I · T · D

PRVOVRSTNO DELO!!! **NIZKE CENE!!!**

BREMEN-AMERIKA

Redna vožnja v Severno in Južno Ameriko z novimi velikimi parniki. Posebno priporočljive so III. kajute s svojo izvrstno prehrano, snago in veliko udobnostjo. Hitra in varna vožnja!

Zastopnik podružnice za SLOVENIJO
„Severnonemškega Lloyd“

Ed. Tavčar
Ljubljana, Miklošičeva c. 13
(za sodiščem).

Rešimo sokolski Tabor!

Dražba premičnin.

Dne 1. oktobra ob 8. uri se na dražbi v Velikem Mengšu št. 89 prodajo razne premičnine in tovarniški stroji za izdelovanje klobukov, slaničnikov, sušilni kotli, modeli itd. 5043

Šent-janski premoji

se dobiva po ugodnih cenah v vsaki množini.

Prodajal urad šentjanskega premogokopa v Ljubljani, Krekov trg 10. 181

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službo itd.
naj inserira v „Jutru“

Družbenik s kapitalom 50.000 Din

ki bi lahko sam prevzel vodstvo eksportne tvrdke 5040

se sprejme.

Ponudbe pod „SIGURNOST“ na Aloma Company, Ljubljana.

Mlajši trgovski uradnik

zmožen knjigovodstva, slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, se išče za Celje. Ponudbe pod „Mlajši uradnik“ na Aloma Company, anončna in reklamna družba z o. z. v Ljubljani. 5038

Trgovsko podjetje

z lokalom v sredini Ljubljane se ugodno prodaja oziroma da tudi v najem.

Ponudbe pod „Dobičkanosno“ na Aloma Company, Ljubljana. 5041

ARMSTRONG - WHITHWORTH (JUGO-SLAVIA)

obveščajo

da so otvorili svojo pisarno v palači Jugoslovanske banke, Kolarčeva ulica št. 1, Beograd

in da so začeli sprejemati naročila za naslednje, kakor tudi mnoge druge predmete, katerih popis se lahko na zahtevo dobi: 5020

Parne kotle, proizvodi iz medi (mesinga) in drugih metalov kot medene (mesingaste) plošče, šipke od rumene medi itd., mostove, drobne predmete iz litega železa in druge predmete litega železa. Premog in koks, instalacije za rudnike, vse vrste dvigal, instalacijo za električno razsvetljavo in električne centrale, razne stroje, železne kovane predmete, instalacije za vlečenje (prenos), hidravlične stroje, instalacije za razvijanje hidro-električne moči, lokomotive in železniški material in njihove rezervne dele, strojno orodje, motorna prevozna sredstva in njih dele, pnevmatično in drugo orodje, instalacije za proizvodnjo papirja in za predelavo materiala za papir, pumpe, sprave za konstrukcijo potov, brodogradilišča, jeklo in železo, jeklene konstrukcije za stavbe, instalacije za izdelavo jekla, orodja, žice in metalne vrvi, bor-stroje, okrogle železne šipke in poluge, jeklo visoke tensije, jeklene vagonne.

Detaljna poročila se lahko dobijo na zahtevo od zgornjega naslova.

Tudi se obveščajo zainteresirani, da imamo v zalogi velike količine strojev na prodaj in da je to ugodna prilika za nabavo različnih instalacij v odličnem stanju in po zelo nizki ceni.

Knjigovodja

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj

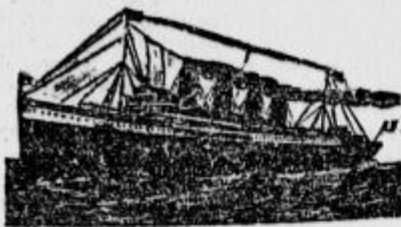
Dunajska cesta 16
se priporoča. Dene zmerne.

Rudnik v Sloveniji išče prvovrstnega strojnega mojstra

za električne centrale. Mora biti izkušen kurjač, strojnik in elektrotehnik in znati popolnoma samostojno montirati generatorje, parne cevne kotle in parne stroje ter pretikalne naprave in transformatorje; specijelno mora biti vešč vsem poslom pri rudarskih napravah. Ozira se samo na popolnoma samostojno prvovrstno moč, ki ima večletno prakso pri prvovrstnih elektrotehničnih podjetjih za izdelovanje generatorjev, transformatorjev in instalacijskega materiala in ki je bil zaposlen že kot kurjač, monter in delovodja pri napravah za nizko in visoko napetost. Ponudbe z dokazili in zahtevami ter z navedbo družinskih razmer je poslati na upravnistvo „Jutra“.

5047

Cie. Gle. Transatlantique Francoska linija Havre-New York

Najkrajša vožnja v Ameriko
do JESSENICE na BUCHS-
HAVRE 3 1/2 dni, HAVRE-
NEW YORK pa samo 6 dni.
Glavno zastopstvo:
Slavonska banka, d. d., Zagreb.
Vozne listke in tozadavna po-
jasnila daje
zastopnik Ivan Kraker
Ljubljana, Kelečeva ul. 41

Preselitev! ALFONZ BREZNIK

trdka klavirjev, harmonijev in vseh godbenih in-
strumentov se jo 5034
preselila s Kongresnega trga
št. 15 na
Mestni trg št. 3
poleg lekarne Trnkocy.
Oglejte si velikansko zalogo in izberite!

Izurjena 5008
**strojepiska in
stenografinja**
popolnoma zmožna slovenščine in nem-
ščine, dobi stalno mesto
v tovarni Šinkovec, d. d.
Grosuplje.

Podružnica večjega denarnega za-
voda v Ljubljani išče za takojšnji nastop
**veščega korespondenta
ali korespondentinjo**
4959
z daljšo bančno prakso. — Reflektira se le na
prvovrstno moč. — Ponudbe z navedbo refe-
renc pod brojem 10.583 na upravo „Jutra“.

Naznanilo.
Vljudo naznanim, da do preselitve v novi lokal, v
Šelenburgovo ulico 1, sprejemam vsa naročila za
čevlje po meri in popravila vsake vrste, akoravno čevlji niso
kupljeni ali izdelani pri meni, v provizoričnih prostorih na
Poljanskem nasipu 40, II. nadstropje (stara
cukrarna), kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev.

Franc Szantner
specialist
za ortopedična in anato-
mična obuvila in
trgovca s čevlji
LJUBLJANA

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 40
Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za
palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje l. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Zahvala.

Ob odhodu iz PODSREDE mi ni bilo
možno posloviti se od vseh svojih znancev.
Zato se tem potem vsem svojim ljubim
znancem in cenj. odjemalcem najsrčneje
zahvaljujem za naklonjenost in zaupanje,
ki ste mi ga izkazovali nad 17 let, ključno
Vam ob slovesu iskreno „Srečno!“ s pri-
poročilom naslednika na svojem mestu.
V Radečah pri Zidanem mostu, dne
20. septembra 1923.

Anton Kos,
trgovca.

Naprodaj:

Posestvo, 40 orolov, ob železnici na Dolenjskem
za 200.000 Din.
Gostilna in trgovina z enonadstropno hišo,
15 sob, z lepim vrtom, gospodarskimi poslopi
v večjem trgu na Štajerskem za 300.000 Din.
Trgovska hiša z dvema prostima lokaloma,
prostim stanovanjem in lepim vrtom v večjem
kraju ob železnici za 185.000 Din.
Posestvo, 2 orala, z enonadstropno hišo, go-
spodarskimi poslopi, lepimi gozdi in vino-
gradom, arondirano v ravnini ob glavni cesti
blizu postaje za 275.000 Din.
Več dobro ideoh gostiln s posestvom
in brez posestva, odnosno z inventarjem v
Ljubljani in na deželi od 300.000 Din navzgor.
Trgovske hiše v Ljubljani in na deželi.
Stanovanske hiše v raznih legah in za raz-
lične cene s prostimi stanovanji v Ljubljani,
v mestih na deželi in v okolici.
Industrijska podjetja, gozdna posestva,
vinogradi po jako ugodnih cenah.
Parcele v Ljubljani in okolici od 15 Din
navzgor za 1 m².
Večje število kmetijskih posestev od 3
do 50 orolov od 25.000 Din navzgor.
Pojasnila daje: 5042
Realitetna pisarna v Ljubljani, Poljanska cesta 12.

Razglas.

Pri okrajnem zastopu v Brezicah sta dve mesti
cestarja za oddati. Prošnje je vložiti do 1. oktobra 1923
s prilogi: domovnica, uradno in zdravniško spriče-
valo in izpis iz matične knjige za družinske člane.
Nezadostno kolektivne vloge se ne bodo vpoštevale.
Prednost imajo delazmožni invalidi. Mesečna plača z
lokalnimi za samce znaša 275 Din. 5059

Vse pisalne, risalne in šolske potrebščine dobite
najceneje 5058

MIROSLAV BIVIC

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.
Lastna knjigovoznica.
Velika zaloga šolskih zvezkov, map in blokov.

Gremij trgovcev

razpisuje mesto **tajnika**.
Zahteva se temeljita trgovska in narodno-gospo-
darska izobrazba, praksa v civilno-pravnih, obrt-
niških, socialnih in društvenih zadevah.
Pismene ponudbe z referencami in spričevali
je nasloviti najkasneje do 5. oktobra t. l. na
poštni predal št. 29. 5061

POZOR!

Na novo urejena **usnjarna** sprejema vsako
množino raznovrstne kože v strojenje na boks
in ševro. — Hitra izvršitev. — Nizke cene.
Karel Sajovic, usnjar, Motnik.
5061

Praktikant

nekaj srednješolske odnosno trgovskošolske
predizobrazbe, oz. tudi z nekaj prakse, se sprejme
v pisarno industrijskega podjetja. 5060
Lastnoročno pisane prošnje s prepisi spriče-
val na poštni predal 133. Ljubljana, glavna
pošta

Otvoritev začetkom oktobra!

POZOR!

Predno kupite
moderno moško konfekcijo

oglejte si bogato izbiro
lastnega in inozem-
skega izdelka v na
novo otvorenih
prostorih

Jos. Rojina

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 3.
Naročila po meri v najkrajšem času iz blaga
svetovnih tvornic. 5055

Cene zmerne!

Otvoritev začetkom oktobra!

Velika izbira najnovejših modelov
in klobukov od klobučine (filz)
žaltni klobuki vedno v zalogi :-:

v modnem salonu

Jda Škof-Wanek

naslednica

Ljubljana, Pod Trančo št. 2

Predelovanje in preoblikovanje
damskih in moških klobukov -

Točna postrežba!

Priznana solidne cene!

**Stacionarna, vročeparna
lokomobila**
fabrikat

Lanz-Mannheim 1915
7 atmosfer, 40/50/60 PS
ugodno naprodaj.

Vprašanja in ponudbe na Križevsko indu-
strijsko d. d., Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 9.

Lokomobila

parna ali na bencin, za najmanj 25 HP
kupim ali si izposodim za kratek čas. Ponudbe
pod šifro „Lokomobila“ na Aloma Company,
Ljubljana, Kongresni trg št. 8. 5054

Kemo-tehniški zavod

„LAVOISIER“

dipl. inž. Ed. Kandušar
Celje, Prešernova ul. 22.

Turško rdeče olje 88/30 %, in 50 %. 5045

Formalin 40 % za razkuževanje žita in hlevov kil-
gram po Din 43.—.

Lysolin in 50 %, kresola kilogram po Din 50.—.

Lysoforum, kemično čist za bolnice v balonih kil-
gram po Din 50.—.

Sirovi Lysoforum kilogram po 23 Din tudi v ploč-
vinastih vrčih, po 2 1/2, 5 in 25 kg

Pozor! Pozor!

VOZNI RED

vseh železniških, poštinih in avto-
mobilnih prog v Sloveniji
s priključitvijo na ino zemske
proge, s kurzno karto Slovenije v
merilu 1 : 475.000

je ravnokar izšel!

Vsebina:

- I. Splošni del: Cene za poštne vožnje. Zele-
zniška tarifa za prevoz potnikov in prtljage.
Maksimalna tarifa za izvoške. Kolkovina.
Konzulati. Poštne pristojbine. Pristojbine za
železniške nosače. Varnostne telefonske številke.
- II. Zelezniki vozniki redi: Direktni, spalni in
jedini vozovi. Odhodi in prihodi vseh potniških
vlakov. Pregled vseh železniških prog.
- III. Početni vozniki redi: Poštni, avtomobilni
- IV. Seznam postaj.
- V. Priloga: Kurzna karta Slovenije v merilu
1 : 475.000 z vsemi železniškimi progami in
postajami, vse poštne in avtomobilne proge
vse poštne urade s označbo, če ima post
brzovoz, oziroma telefon.

Dobi se v vseh knjigarnah in
trafikah za ceno 15.— Din.

Direktna naročila sprejema

Zvezna tiskarna in knjigarna
Ljubljana, Wolfova ulica št. 1
4910

Julio Meinl
d. d.

Uvoz kave
Utemeljeno 1862

Domače vesti

SUHA ROBA.

V Ljubljani jo prodajajo marsikod. Slavnostna je njena tradicija, še slavnostna postaja pod našimi občinskimi očeti. Zakaj, kdo bi verjel, da obratno potop suha roba pričenja poedinim občinskim očetom pridobivati sloves poljudnih junakov v novih avanturah in zgodbah domačega, čisto ljubljanskega izdelka.

Občinski svetovalec Joža, — slavnostno zopet Joža, Joža II., tako se govori po Ljubljani — je od fare fant je je priljubljen, splošno priljubljen. Uvažuje ga stara in mlada moda. In kadar takole sede v občinsko kočijo z vprego dveh šimeljkov in se (ker mu ni dobro biti samemu) z dražestnim spremstvom popelje na Sentažkobeški trg, tedaj se spogledajo zaspale stare hiše na Starem trgu, pa ne rečejo ničesar, tedaj se kvečjemu še staroveren purgar glasno zamisli, da so se, jej, jej, prejšnji gospodje župani včasih samo ob znamenitostih penjali... zdaj pa je drugače in se smerni duhovi ne zamajajo v tečajih, to se gospod občinski svetnik Joža II. rad fika in je priljubljen. Sam ni ničesar kriv, pa če nad Ljubljano priđe vesoljni potop ali japonski potres. No, zadnjič je bilo nekaj sličnega, samo v neizmerno manjšem obsegu. In šlo je za suho robo — ob njej sta se sporekli dve dami. Kratkotamo, kakor se take reči pač v Ljubljani godi, prva se je razdružila, druga pa — ne bodi tega treba — vračala. In je suha roba prišla do veljave. Zaradi ostre krtače, ki je igrala odločilno vlogo — deus ex machina! — se preostalo dejanje cele komedije preseli v justično palačo.

Sentjakobčani, ki vse spravljajo na občinske očete, pravijo, da bi zastran Jožeta II. tega ne bilo treba. Briga se Joža II. za suho robo! Fant od fare je, rad se fika, je splošno priljubljen. In nič drugega.

* **Pred petnajst leti.** »Združeni narodni odbor« je v Ljubljani vzdrževal disciplino in red. Na ulicah in v javnih lokalih so se še ponavljali posamezni manjši incidenti z vojniki in lastniki, toda brez znatnih posledic. Gospodarski bojkot nemškutarije se je medtem organizirano širil po vsej Sloveniji in kmalu zadeval v živo. Nemškutarija je besnela in komaj našla duška v izbruhih sudmarkovskega, grškega in dunajskega tiska, svojega naklonjenega protektorja pa v takratnem nemškem ministru — kraljano Pradeju, ki je, podžigan po posebnih nemškutarskih deputacijah in stalnih informacijah kazinističnega generalstaba, zahteval razpust ljubljanskega občinskega sveta, podžigavljaje policoje, restitucijo nemških napljev in seveda streljanje in zopet streljanje. V Ljubljani sicer ni bilo proglašeno, a faktično je vladalo izjemno stanje. V splošni kampanji avstrijskega aparata proti Ljubljani je začelo ljubljansko državno pravništvo razvijati posebno energijo. Hodniki justične palače so se dnevno začeli polniti z »osumljenci«, »pričami«, »obtoženci«, ki so čakali na strogo zasliševanje preiskovalnega sodnika. Strahu ni bilo nobenega. Samo prezir in mržnja. Medtem se je — kakor so pisali listi — sam cesar Franc Jožef zainteresiral za ljubljanske dogodke. Ministrski predsednik Beck mu je moral referirati. Vsekakor so bile ljubljanske žrtve pomembna čestitka k ščitenemu jubileju — Njegovega Velikanstva!

* **Prenos kosti vojvode Vuka.** Održanje četnikov je v sporazumu z Orjuno in drugimi nacionalnimi organizacijami sklenilo, da se dne 30. t. m. na najslavesnejši način prepeljejo kosti v svetovni vojni padlega četaškega vojvode Vojana Popovića-Vuka iz Soluna v Beograd.

* **Manifestacije za Reko v Sarajevu.** Dne 19. t. m. se je vršila v Sarajevu velika skupščina proti italijanskim okupacijam Reke. Pri protestni skupščini so bila navzoča vsa društva in nacionalne organizacije Sarajeva. Sprejeta je bila resolucija, ki ostro obsodila politiko vlade v reškem vprašanju. Zborovalci so nato v povorki odkorakali do pokrajinske uprave, kjer so oddali protestno resolucijo.

* **Likvidacija pokrajinske uprave za Bosno in Hercegovino.** V Sarajevu se vrši te dni konferenca načelnikov vseh oddelkov sarajevske pokrajinske uprave glede priprav za njeno likvidacijo. Najprej bodo likvidirani oddelki za socialno skrb, pravosodje, prosveto in kmetijstvo. Likvidacija se izvaja na ta način, da bo del uradništva premeščen k velikemu županstvu za strokovne referente, ostali pa bodo reducirani.

* **Odhod ljubljanskega divizionarja pukovnika Vučkovića** je celo našo narodno javnost jako presenetil. Pukovnik Vučković, ki je nasledil generala Dekića, si je v razmeroma kratkem času stekel vsestranske simpatije in enostojanje in le ueradi ga vidimo odhajati. Želimo mu na novem veležanem mestu (pukovnik Vučković je imenovan za predsednika artiljerijskega komiteja v Beogradu) srečo in uspeh! Kakor čujemo, jo gosp. pukovnik baš te dni dobi stanovanje.

da je mogel pozvati k sebi soprogo in deco. Predno se je rodbina nastanila, je prišlo premeščenju. Dobro, da pukovnik Vučković ni Slovenec, ker bi se sicer premeščenje tolmačilo kot preganjanje celega naroda...

* **Novi poveljniki osmerih divizij.** Kar osem divizij je dobilo naenkrat nove poveljnike, med njimi tudi dravske (ljubljanske). Novi poveljniki so: dravske divizije polkovnik Dragomir Stojanović, vardarske divizije general Milorad Ristić, drinske divizije general Stevan Miletić, savske divizije general Dragoljub Uzun-Marković, jadranske divizije polkovnik Milivoje Čadjević, donavske divizije polkovnik Dobroslav Milenković, moravske divizije polkovnik Josif Kostić, kosovske divizije polkovnik Radovan Obradović.

* **Razprava proti atentatorju na Pašića.** Včeraj je prišla v Beograd razprava proti Miljutinu Rakiću, ki je pred meseci poskušal s samokresnim strelom umoriti ministrskega predsednika Pašića. Rakić se mora vrh tega zagovarjati radi poškodbe orožnika Jovana Lazarevića o priliki atentata in radi razžaljenja časti policijskega agenta Milana Gjurića. Za prvi slučaj je po zakonu o zaščiti države določena zaporna kazen do 20 let. Razven atentatorja prideta kasneje na zatožni klop tudi Jovan in Aleksander Sajnak radi prodaje orožja atentatorju. Ministrski predsednik Pašić je angažiran pri razpravi kot privatni tožitelj. Zaslišanih bo 40 prič. Atentatorja Rakića brani odvetnik Gojko Niketić.

* **Občni zbor celjskega pododbora profesorskega društva, sekcija Ljubljana,** se je vršil v petek, dne 21. septembra v posvetovalnici državne realne gimnazije v Celju. Iz odborovega poročila je posneti, da se je pododbor intenzivno bavil z raznimi stanovskimi vprašanji. Sledilo je tudi poročilo o profesorskem kongresu v Sarajevu in sklepanje o prispevkih v skupni fond, ki se osnuje za podkrepitev boja za izboljšanje gnotnega položaja profesorjev v celji državi. Pri volitvah je bil izvoljen zopet stari odbor s profesorjem Mat. Suhačem na čelu.

* **Italijanski napad na našega vojaka.** Dne 18. t. m. se je vračal finančni stražnik Maksim Leonov iz nočne službe na Kalčih domov na Grčavski vrh. Ko je mirno korakal po cesti, je počil iz zasede strel in zadel vojaka v nogo. Leonov se je takoj zgrudil na tla, a v svojo obrambo oddal še tri strele. Napadalec so bili italijanski obmejni vojaki, ki so po svojem prostaskem činu junaško zbežali. Leonova je zjutraj ob 4. našel neki civilist, ki je obvestil o dogodku druge vojake na Grčavskem vrhu. Težko ranjenega vojaka so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je baže že umrl. Prebivalstvo je radi tega dogodka močno vznemirjeno in to tem bolj, ker naše oblasti ne ukrepejo ničesar, da preneha pobijanje naših ljudi po italijanski obmejni soldateski.

* **Smrtina kosa.** V Ljubljani je umrla v petek v starosti 64 let ga. Marija Brezovar. Pogreb bo danes ob 4. popoldne iz Poljanske ceste št. 70 na pokopališče v Štepanjo vas. — V laškem Vidmu je umrl lesni industrijalec g. Peter Piussi, znan dobronik raznih naših kulturnih društev. Blag jima spomin!

* **Jubilej.** G. Potočnik Martin, komisar finančne kontrole v Murski Soboti, praznuje dne 26. t. m. 30letnico svojega službovanja. Bog ga živi še mnoga leta.

* **Davčni urad za Ljubljano** opozarja ljubljanske davkoplačevalce, da v izogib izvržbe takoj vplačajo dospel davke, sicer se računajo od opominanega zneska poleg 6 odst. zamudnih obresti, 4 odst. opominjalni, oziroma nadaljnji 4 odst. rubežni stroški.

* **Podpora za »Jadransko stražo«.** Uprava »Jadranske straže« v Splitu je prejela te dni od kabineta predsednika ministrskega sveta 20.000 dinarjev, ki jih je votirala vlada na podlagi referata njenega zastopnika na mornariških svečanostih v Splitu.

* **Važna arheološka najdenina pri Splitu.** Splitsko časopisje poroča, da so delavci, ki prirejajo v splitski okolici zemljišče za novo splitsko pokopališče, našli v nekem vodnjaku prekrasen rimski kip boginje Cibeles.

* **Krst jugoslovanskega prestolonaslednika** se zove koračnica, ki jo je povodom rojstva kraljevskega prvorojenca skomponiral g. Vladimir Pfeifer.

* **Društvo »Atena«.** S 1. oktobrom prične društvo »Atena« z redno telovadbo, in sicer se bodo sprejemali dečki in deklice do 10. leta. Vpisovanje se vrši v ponedeljek in torek, t. j. 24. in 25. t. m. na I. državni gimnaziji od 6. do 7. zvečer. Vpisnina znaša 8 Din, ukovina mesečno 15 Din. za prva dva otoka, tretji in četrti pa 10 Din. Sprejemajo se tudi dame v damski telovadni odsek. Podrobnosti se poizvedo istotam.

* **Demokratski študentski klub »Jugoslavija«** v Zagrebu ima svoje prostore na Mazuraničevem trgu 14-IV, poleg univerzitetne biblioteke. Bogata čitalnica s časopisi in revijami iz vseh držav, je odprta vsak dan od 8. do 14., knjižnica z izbranimi deli pa posebno določene dni. Uradne ure klubovnega tajništva so dnevno od 11. do 13. in od 18. do 19. V tem

času dobe študenti-demokrati vse potrebne informacije o študijskih, dijaških domih in menzi, kakor tudi o delovanju kluba samega. Vsi dosedajni člani kluba, kakor tudi študenti-demokrati, ki pridejo v Zagreb, se pozivljajo, naj se v lastnem interesu zglase v tajništvo med uradnimi urami.

* **Novemške drobtine.** »Vislice«, ki so nekaj služile za razsvetljavo, se odstranijo, pred magistratom pa dobimo električno razsvetljavo. — V izloži lekarnarja g. Bergmana se nahaja 490 gramov težak paradiznik, lastni pridelek gospoda Bergmana, ki se udeležil tudi sadne razstave na Grmu. — Na ljubljanski cesti se je naselil Josip Podgajski, vrvar iz Trebnjega. — Bivši župan Karel Rozman je opustil svojo dobroznano »gostilno na vrati«. — Gdč. Martina Berlić, uslužbenka pri davčni referatu, je ujeta na mestnih njavah pri znamenju goža z dvema glavama. Kačo ima gospodična v alkoholu in se vsakdo lahko prepriča o resnici. — Dne 19. t. m. zvečer so se med nevihto splašili sredi mosta konji trgovca Edmunda Kastelica v Kandiji in zdrijali po strmini proti domu. Na vozu se je nahajala trgovčeva soproga z dvema otrokoma, ki so padli sicer z voza, vendar pa niso bili poškodovani. — Po nevihti, ki je razsajala dne 19. t. m. zvečer, se je vili ploha, med katero je padala tudi toča. Na hričku nad Šmarjeto je udarila tudi strela in je ogenj vpepelil gospodarsko poslopje nekega posestnika in mu uničil 12 prašičev. — Julij Elbert, bivši trgovec v Ljubljani, je kupil na Trški gori vinograd Josipa Kosička iz Kandije. — Dne 20. t. m. se je praznovala 50letnica Kmetijske šole na Grmu. Slavnosti so se udeležili: veliki župan dr. Lukan, bivši ravnatelj kmetijske šole g. Rohrman, prošt Elbert, okrajni glavar dr. Vončina in drugi. Na grob prvega ravnatelja kmetijske šole, Rikarda Dolenc, je bil položen krasen venec, delo vrtnarskega učitelja Lapa. Drugi dan so odšli udeleženci na Trško goro. Priprave za razstavo sadnih in poljskih pridelkov na Grmu so v polnem teku. Udeležbo so že prijavile razne graščinske uprave in obeta biti razstava jako zanimiva. — V noči 20. t. m. so se pripeljali štirje moškarji pred kavarno na Glavnem trgu. Ker niso dobili pijače, so pričeli tako razgrajati in se hudo sporekli tudi s stražnikom, ki je bil končno prisiljen rabiti orožje in je dva moškarja občutno ranil na levi roki. Tretji je začel nato udrihati po stražniku s konjskim bičem. Šele ko je dobil stražnik pomoč, se je posrečilo dva razgrajča aretirati; enega so zaprli, drugega radi rane oddali v bolnico, ostala dva pa sta odšla domov.

* **Dve dobro uspele karikaturi** prinašajo poleg drugega pisanega blaga zagrebške »Koprive«. Na prvi pluje »Lokaviflorar« (dr. Korošec) na splavu od Beograda proti mirotvorni republiki in razodeva pričakujočim republikanom tostran vode: »Ne bojte se, fantje! Če se Radić spet povrne, vas bom že jaz prepeljal iz Beograda nazaj v republiko.« Zadržaj pa si Pašić z beogradske in Radić z londonske obale telefonirata zanimive reči... — Na drugi karikaturi drži Pašić malega Korošca, ki se igra z lutko »Avtonomijo« v naročju in ga privilegira pred Pribičevićem: »Korošec že dolgo ni sedel na ministrski stolici...»

* **Za smeh in kratak čas.** »Politika« poroča o zelo zanimivem slučaju, ki se je zgodil te dni pred beograjskim sodiščem. Neka stara gospa, mati polkovnika, je prišla v arhiv mestnega sodišča po potrdilo, da je razsodba o nekem njenem nasledstvu že izvršena. Kako se je stara gospa začudila, ko ji je činovnik rekel, da ne more dobiti potrdila, ako ne prinese potrdila, da je — polnoletna! Takemu birokratizmu se mora človek res samo smejati, ker presega že vse meje.

* **Falzifikatorji desetdinarskih novčanic** v Zagrebu. Dne 18. t. m. je sprejela zagrebška policija anonimno ovadbo, da ponareja strojnik mestne plinarne Vardi novčanice po deset dinarjev. Ze naslednjega dne je dospela policija v plinarno in uvedla obširno preiskavo. Na temelju preiskave sta bila aretirana strojnik Vardi in njegova žena, pri katerih je našla policija fotografski aparat, vreden 25.000 dinarjev in razne kemikalije. Vardi izjavlja, da je nedolžen, a trditve je neverjetna, ker je dokazano, da je na Reki Vardijsva sestra dajala ponarejene novčanice v promet. Preiskava se nadaljuje.

* **Konec beograjskih varijetejev.** Beograjsko časopisje poroča, da bo Beograd kmalu izgubil vse tri svoje varijeteje in to radi novih predpisov, ki jih je izdala mestna uprava za varijeteje. Odredbe vsebujejo v glavnem sledeče: lastniki varijetejev morajo predložiti mestni upravi v odobritev vsak program, ki ga žele izvajati v svojih hotelih, ceniki se morajo nahajati na vidnem mestu, predstave in druge zabave smejo trajati le do polnoči, angažirane ženske moči ne smejo stanovati v istem poslopiju, v katerem se vrše predstave, v lokalni ne sme biti nobene zasebne sobe za sestajanje, vse ženske se morajo podvreči zdravniškemu pregledu in ne smejo sedeti v družbi z gosti. Lastniki varijetejev izjavljajo, da pod takimi

pogoji ne morejo več dalje delati in bodo prisiljeni zapreti svoje lokale.

* **Sola za muslimanske svečenike.** Ministrstvo za vere je izdalo pravilnik o ustanovitvi visoke šole za muslimanske svečenike v Skoplju. V tej šoli se bodo izobraževali gojenici za muslimansko svečenstvo v Makedoniji. Doslej se nahajala v naši državi dve muslimanski svečeniški šoli: v Banjaluki in v Sarajevu.

* **Majhni aeroplančki.** Angleški inženjerji so konstruirali majhen aeroplanček, ki je dolg samo sedem, visok pa samo dva metra ter ima motor šestih konjskih sil. Tak aeroplanček bo veljal samo dve sto funtov (okoli 85.000 dinarjev) in kmalu bodo frčali po zraku ljudje, ki se jim ne bo več ljubilo dirjati po prašnih cestah. O prometna sredstva se bodo še močno spremenila in spopolnila in konji bodo služili samo še za luksuz.

* **Naučno potovanje zagrebških medicincev.** Skupina slušateljev zagrebške medicinske fakultete je odpotovala na naučno potovanje v Dalmacijo in Bosno. Medicince vodi načelnik ministrstva za narodno zdravje dr. A. Stampar v spremstvu dr. Brčića in dr. Thallerja.

* **Državna borza dela.** Pri vseh »Državnih borzah dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo od 2. do 8. septembra 1923. dela 280 moških in 131 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 208 moških in 93 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 178. Promet od 1. januarja do 8. septembra 1923. izkazuje 35.016 strank, in sicer 16.078 delodajalcev in 18.938 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 10.715. Dela iščejo: viničarji, strojni in stavbni ključavničarji, železostugarji, kovači, mizarji, čevljarji, krojači, peki, mlinarji, mesarji, natakariji, natakariice, sedlarji, tov. delavci, delavke, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: rudarji, drvarji, livarji, viničarji, slikarji, čevljarji, zidarji, strehokrovci, petarji, šivilje za perilo, vzgojiteljice, vajenke itd.

* **Sikaniranje ameriškega novinarja na Reki.** Zadnje čase se mudi na Reki več inozemskih novinarjev, ki so neprestano izpostavljeni raznim šikanam italijanskih oblasti, katerim seveda ni prav, da poročajo drugače o italijanskem režimu na Reki, kot italijanski listi. Osobito jim ni povolji, da inozemski novinarji obiskujejo tudi naše sosedno mesto Sušak. Te dni so karabinerji izvršili preiskavo v reškem hotelu »Evropa«, kjer stanuje dopisnik lista »Chicago Tribune«. Preiskava je bila odredjena radi tega, ker se je ameriški novinar nahajal na Sušaku in stopil v zvezo s prebivalstvom.

* **Izropana cerkev.** V vasi Perej v Istri so nepoznani zlikovci vdrli v cerkev in pokradli vse dragocenosti. Škoda znaša 300.000 lir.

* **Predpoldne — pogreb, popoldne — poroka.** V Novem Sadu se je vršil v hiši posestnika Andrije Kelemenova istega dne pogreb in poroka. Marija, hčerka Kelemenova je umrla na dan pred poroko svoje sestre, a Kelemen ni hotel odločiti poroke in je odredil, da se predpoldne vrši pogreb, a popoldne poroka. Svatba je potekala brez veselja in godbe.

* **Važno za trgovce in industrijalce.** Ako želite tačno i brzo otpremu Vaše robe preko Bakra, izvolite se obratiti na otprerništvo tvrdku »Velocitas«. Bakar.

* **Ia Banačko moko** in emailirano posodo po znanih cenah zamorete dobiti edino le pri tvrdki »Fortuna« Bizjak in drug, Ljubljana, Krekov trg 7-8, poleg Mestnega doma. 1409

* **Prava narodna jed** so bile že pred vojno testenine »Pekateles« in kakor vse kaže, je kmalu ne bo hiše med našim ljudstvom, kjer jih ne bi uživali. 184

* **Zahtevajte po vseh kavarnah, hotelih in restavracijah** specialna vina v steklenicah slovite tvrdke Gjuro Valjak, Grajska klet v Mariboru. 166

* **«Cio»-pasta za zobe beli zobe,** daje jim krasen blisč, odstranjuje neugoden duh iz ust. Dobiva se povsod. 157

Nove plače oficirjev

Dne 1. oktobra stopijo v veljavo in bodo prvič izplačane nove plače. Civilnim državnim nameščencem bodo nove povišane plače izplačane šele kasneje, ko se izvrši njihova razvrstitev po skupinah v smislu činovniškega zakona. Vojvoda in admiral sta izven činovnih razredov in dobita letno 96.000 Din plus dodatek za slugo, konje in kurjavo. Armijski divizijski general, viceadmiral, kontreadmiral in brigadni general ne dobe temeljne plače, ampak po činu.

Osnovna plača ostalih oficirjev znaša od 1. do 10. razreda: 3600, 4560, 5520, 6600, 7800, 9000, 10.200, 11.200, 11.400, 12.600 in 14.400 Din letno. Plača po činu znaša: za armijskega generala in viceadmira 48.000, za divizijskega generala in kontreadmirala 42.000, za brigadnega generala 36.000, za polkovnika in kapetana bojne ladje 21.000, za podpolkovnika fregatnega kapetana 12.000, majorja in korvetnega kapetana 9.600, kapetana I. razreda in poročnika bojne ladje II. razreda 5.400, poročnika in fregatnega poročnika 4.200, za podporočnika in korvetnega podporočnika 3000 Din letno. Stanarina znaša za armijskega in divizijskega generala, viceadmira 14.400, kontread-

mirala in brigadnega generala 8600 Din letno, za ostale oficirje in voje uradni-ke prvih 6 službenih let 1900, nadajnišij 9 let 2100 in potem 2700 Din. V garnizijah, v katerih so stanarine izredno visoke, se more stanarina povišati za 80, 20 ali 10 odstotkov. Prispevek za obleka znaša za vse aktivne oficirje 9000 Din letno. Vrh tega imajo aktivni oficirji pravico do doklade za slugo 600 Din letno, za 27 kubnih metrov drv in 1200 Din doklade za konja. Vrh tega gre vsem oficirjem draginska doklada za čeno in otroke po ključu, ki je veljaven za državne nameščence.

Feministična alijanca v Jugoslaviji.

Ljubljana, 22. septembra.

Danes so dospeli v Ljubljano delegatkinje »Ženskega pokreta« iz Beograda in Sarajeva, »Narodnega ženskega saveza« iz Beograda in Zagreba, delegatkinje »Organizacije učiteljica v Beogradu«, »Udruženja jugoslovanskih žena v Zagrebu«, »Saveza katoliških ženskih udruženja v Zagrebu« in sicer na povabilo »Splošnega ženskega društva v Ljubljani«, da se ustanovi Feministična alijanca v državi SHS. Namen feministične alijance je, izvajevati vse politične pravice in take reforme v zakonih in družabnih razmerah, da bo ženska popolnoma enakopravna s moškimi.

Danes opoldne so imele delegatkinje sejo v damskem salonu kavarne »Emone«. Jutri, v nedeljo se bo vršil v dvorani Kazinske ustanovni občni zbor Feministične alijance za kraljevino SHS. Zborovanje se udeležuje tudi znana dobrotnica in organizatorica dobrotelnih ustanov za otroke in sirote gospa Mabel Gruiceva, rodom Američanka, katere soprog je bil že pred vojno srbski poslanik v Londonu. Gospa Mabel Gruiceva si je pridobila naravnost neverjetnih zaslug za srbske ranjene med balkansko in svetovno vojno, po svetovni vojni pa je posvetila vse svoje delo skrbi za jugoslovensko deco.

Vreme

Pričakovanje, da ostanemo dalje časa pod gospodstvom depresije, se je izkazalo kot pravilno. Ves pretekli teden je gospodovala nad nami jugozapadna zračna struja, ves teden smo se nahajali v sektorju velikega minima zračnega tlaka. Imeli smo pa vendarle še dovolj prijetno vreme, nadnormalno tople dneve, sicer dovolj oblačnega, vendar precej solnca, mnogo južnega vetra in tudi dežja za potrebo. Za to razmeroma ugodno vreme se imamo zahvaliti okolnosti, da se nam središče depresij vendarle ni preveč približalo, marveč je ostalo precej severneje. Južna Evropa je ostala ta čas pod gospodvom visokega zračnega tlaka in je imela jako toplo, lepo vreme. Razmerje med visokim tlakom na jugu in nizkim na severu je bilo ves čas labilno; kadar je prodrl nizki tlak močneje proti jugu, smo imeli bolj oblačno, deževno vreme, kadar je segel znova visoki tlak nazaj proti severu, smo dobili zopet jasnejše, solnčnejše dni. Med tem ponovnim menjavanjem, ki se je lepo odražalo v nemirni barometri, pa je ves čas stabilno gospodovala jugozapadna zračna struja, dovajajoč nam topli zrak iz jugozapadne Evrope. Le sredi tega je za nekaj časa prevladala zapadnejša, oziroma severozapadnejša smer, ki je privedla hladnejši zrak od severozapada ter precej zmrzila ozračje.

Tudi sedaj se nam še obeta nestano vitno vreme.

Domače borze

22. septembra:

Zagrebška borza. Devizna tržišča: Povečan izvoz, a osobito izvoz pšenice in moka, ki se je v zadnjem času zelo razvil, se čuti na deviznem tržišču v preobilju blaga, ki se mora ponujati, ker pomanjkanje gotovine ovira spekulativno zadrževanje blaga. Povpraševanje po dinarju je radi izvoza veliko. V prostem prometu notirajo: Dunaj 0.13, Budimpešta 0.52, Berlin 0.000075, Italija 413, London 419, New-York, ček, 92.25, Praga 276.5, Svica 1635, Pariz 545. Efekti: Eskomptna 182, Gutman 1900 do 1925, Trbovlje 1050 do 1060, Kreditna 175 do 180.

Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«. Odgovorni urednik Fr. Brozovič

Danes tombola v korist sportu !! Kupujte tablice !!

Mali oglasi

Nasloj z državnim davkom na literaturo vred do 20 besedi. Dne 30. septembra 1923 ob 15. (3.) uri bo prodaja hiše št. 6 v Ljubljani, ki jo je prodal Ljubljanski kreditni inštitut. Hiša obsega 125 m² površine, 5 sob, prodajalca s pravo, kleti, pletenica čez ulico, 3 hlevov za živino in prašiče, 4 orali zemljišča. Cena 180.000 Din. 10444

Službe (dobe)

Izurnjenega žagarja
k motorni elektrarni, za rešanje drv, se sprejme. Oglasi se je pri Ludoviku Ljubiču, leana trgovina, Frilko-vec, Ljubljana. 10583

Pisarniška moč
rešba tud knjigovodstva, ki ima večje dohode, se sprejme. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Takoj ali po-“ 10549

Učenec
na čevljarstvo obrt, se takoj sprejme. Za hrano in stanovanje preskrbljeno. K. Brez-ner, čevljar, Klanc pri Kra-ju. 10541

Strojnik
na sprejme pri mestni elek- trarni v Brezicah. Plača po dogovoru. Ponudbe s priče- valji je predložiti do 1. okto- bra t. l. Nastop službe naj- pozneje s 15. oktobrom t. l. — Mestna občina Brezice. 10505

Čevljarški pomočnik
dober in pošten, se sprejme takoj v trajno delo. Stanov- vanje in hrana v hiši, drugo po dogovoru. — Pismene ali osebne ponudbe na: Valentin Kerk, čevljar, Zalec v Sav. dolini. 10555

Skladiščnik
samca, za takojšnji nastop, 14.000. — Konzervna tovarna „Globus“ na Vrhniki. Pred- nost imajo vpokojeni oro- žniki. Istotam se sprejme v službo spetno in ventno saldokontingent. Stanovanje pristo. V obeh slučajih naj- se ponudbe naslovijo direk- to na tovarno. 10560

Agilnega uradnika
sprejme takoj večja zavarovalnica. Ista mora biti vešč vseh pisarniških del. — Po- nudbe pod „Agilne“ na Aloma Company v Ljubljani. 10563

Več uradnikov
za organizacijo in skvisticije, se išče za večjo zavaroval- nico. Ponudbe pod „Dobro zaslužen“ na Aloma Company v Ljubljani. 10564

Za gradbo večje elektrarne
z daljnovodom v Slo- veniji se išče že prak- tično izveščen

inženir

elektrotehnične, grad- bene ali strojne stroke, ki je najmanj vešč ka- kega slovanskega jezika. Ponudbe pod „Stalno mesto“ na upravištvu „Jutra“. 5052

Zagarja
dobro izurnjenega, rabim ta- koj proti dobri plači za navadno vodno žago. Josip Zupan, Dvorje-Mojstrana. 10586

Spretna kvačkarice
išče Toni Jager, Dvorni trg št. 1. 10591

Učenca
poštenega in s primerno šol- sko izobrazbo, se sprejme takoj v trgovino s mešanim blagom. Pogoj po dogovoru. J. Rejnc, trgovec, Polzele v Sav. dolini. 10593

Službe (iščejo)

Dobra knjigovodkinja
prva moč, želi premeniti službo kot taka, s prekrbo v hiši. — Ponudbe pod „Zanesljiva“ na podružnico „Jutra“ v Mariboru. 10582

Gospodična
profesionalna stenografija in strojepljivo, 18.000. primerno službo v pisarni ali kot bla- gajničarka, najraje v Mariboru. Naslov pod „Blagajni- čarka“ na podruž. „Jutra“ v Mariboru. 10578

Mlinar in žagar
popolnoma izveščen v obeh strokah, v polaganju in kles- anju kamnov, popravila v mlinu in žagi, 18.000. primer- nega mesta. Nastop po do- govoru. Ponudbe prosil pod: „Mlinar“ na upravo „Jutra“ 10570

Izprašen strojnik
kijodavatelj in elektrinar s 14-letno prakso, neoznanjen, znanstven, 18.000. — Po- nudbe na upr. „Jutra“, 10598

Prodajalica
avrijana v vsaj stroki, želi premeniti mesto. Naslov se šteje pri upr. „Jutra“. 10579

Primerne službe išče
gospodična, vešč slovanske stenografije in strojepljivo s 20-letno prakso. Naslov pove uprava „Jutra“. 10598

Prodajalica
mešane stroke, išče službov- mesto ali trgu. Najraje v Mariboru. Gre tudi kot bla- gajničarka. — Ponudbe pod „Dobra moč“ na upravo „Jutra“. 10610

Lesni prejemalec
in nakupovalec, pošten in zanesljiv, s boljšimi izpiti- valji, želi premeniti mesto. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Prejemalec“. 10630

Mesta blagajničarke
želi gospodična, ki je stju- bovala do sedaj v modni, manufakturni in konfekcijski stroki. Večja je slovanskega in nemškega jezika. Nastop lahko takoj ali pozneje. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Poštena moč“. 10676

Šteparica
boljša moč, ki je obiskovala prirokovalni tečaj, želi spre- meniti službo. Ponudbe pod „Šteparica“ na upravo „Jutra“. 10673

Potnik
vešč papirnatih strok, pre- vama zastopstvo kake to- varne proti proviziji ali stalni mesečni plači. Cenj. ponudbe se prosil na upravo „Jutra“ pod „Papir“. 10683

Prodajalica
dva zimska plašča, moški in ženski, se prodasta. Kje, pove uprava „Jutra“. 10684

Jeklene žične vrvi
30 mm, 22 mm, 15 mm, 12 mm ter 10 vrvicov od žične zanke, se prodajo. Interes- enti naj pošljijo svoj naslov pod „Jutra“, nakar prejmejo natančnejša poja- snila. 10558

Puch-motor
2 in pol HP in pomolni mo- torji različnih znamk, so po nizki ceni naprodaj. Tribuna F. B. L. Ljubljana, Karlova- ska cesta št. 4. 10221

Elektromotor
skoraj nov, izlozimeni tok, 220 V, Nap. 21 Amp. 5 P., se prodaja. Zraven je 80 m žice ter monterke potreb- ščine. Ogleda se pri G. Bolte, Igriška ulica 11. 10070

Nujno se prodaja:
Nova ameriška pisalna miza, velika za banke, se- lezna velika blagajna (Wert- heimer), popolnoma v redu pisalni stroj „Ideal C“ ter goril za izsekati in izmeriti od 3 in tri četrt orala, eventu- alno s senzitivno vso to po- jako nizki ceni. Osebo ali pismeno se zgledati na na- slov, kateri se izve v upravi „Jutra“. 9958

Motorni čoln
dobro ohranjen, 3-5 P. E., se po ugodni ceni prodaja. — Ugodna prilika! Več se izve v upravi „Jutra“. 10542

Štiri hramske sode
velike po 14, 15, 16 in 30 N, prodam v dobrem stanju. — Cene po dogovoru. Vprašanja je poslati pod „Hramski sodi“ na upravo „Jutra“. 10390

Spalnica z žimnicami
in kuhinja, skoraj nova, se prodaja. Ponudbe pod „Lepa spalnica“ na Aloma Compa- ny, Ljubljana. 10384

Sportna obleka
moška in ženska, damski plašč in en frak, vse skoraj novo, se ugodno prodaja na Sv. Jakoba nabrežju št. 17, II. nadst. 10694

Tkane papirnate vreče
dobro ohranjene, prodajo večjo množino po ugodni ceni trdnika Ivan Perdan v Ljub- ljani. 10588

Več stanovanjskih vrat
(dvokrilnih) in podstrešnih oken, se prodajo. Naslov po- uprava „Jutra“. 10690

Zbirko znamk
manjšo, za začetnika, prodam. — Naslov pove uprava „Jutra“. 10586

Baraka
za delničarje trgovino, kjer je tudi mali vrt, klet in ve- lika blaginja, se prodaja v večjem prometnem kraju bli- zu postaje. Cena 9000 Din. Proda se v celoti ali lastni- ni. — Vpraša se pri gosp. Amaliji Senica v Šmarju pri Savi. Z njo se tudi more skleniti kupna pogodba. 10703

Nov čevljarški stroj
„Singer“, na plošč, se poceni prodaja. Naslov pove uprava „Jutra“. 10682

Spalna oprava
moderno izdelana, iz trdega lesa, ugodno se prodaja. Ogleda se pri mizarju J. Velika- vrh, Krakova ulica št. 7. 10625

Hrastovi blodi
se prodajo za takojšnjo na- havo, 200 kubičnih metrov, debelina od 25 do 60 cm, na posejke se lahko dobavijo mesečno 250-300 m³. Po- nudbe pod „Hrastovi blodi“ na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongres- ni trg št. 3. 10597

Prodajalica
na sprejme v vsaj stroki, želi premeniti mesto. Naslov se šteje pri upr. „Jutra“. 10579

Primerne službe išče
gospodična, vešč slovanske stenografije in strojepljivo s 20-letno prakso. Naslov pove uprava „Jutra“. 10598

Prodajalica
mešane stroke, išče službov- mesto ali trgu. Najraje v Mariboru. Gre tudi kot bla- gajničarka. — Ponudbe pod „Dobra moč“ na upravo „Jutra“. 10610

Lesni prejemalec
in nakupovalec, pošten in zanesljiv, s boljšimi izpiti- valji, želi premeniti mesto. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Prejemalec“. 10630

Mesta blagajničarke
želi gospodična, ki je stju- bovala do sedaj v modni, manufakturni in konfekcijski stroki. Večja je slovanskega in nemškega jezika. Nastop lahko takoj ali pozneje. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Poštena moč“. 10676

Šteparica
boljša moč, ki je obiskovala prirokovalni tečaj, želi spre- meniti službo. Ponudbe pod „Šteparica“ na upravo „Jutra“. 10673

Potnik
vešč papirnatih strok, pre- vama zastopstvo kake to- varne proti proviziji ali stalni mesečni plači. Cenj. ponudbe se prosil na upravo „Jutra“ pod „Papir“. 10683

Prodajalica
dva zimska plašča, moški in ženski, se prodasta. Kje, pove uprava „Jutra“. 10684

Jeklene žične vrvi
30 mm, 22 mm, 15 mm, 12 mm ter 10 vrvicov od žične zanke, se prodajo. Interes- enti naj pošljijo svoj naslov pod „Jutra“, nakar prejmejo natančnejša poja- snila. 10558

Puch-motor
2 in pol HP in pomolni mo- torji različnih znamk, so po nizki ceni naprodaj. Tribuna F. B. L. Ljubljana, Karlova- ska cesta št. 4. 10221

Elektromotor
skoraj nov, izlozimeni tok, 220 V, Nap. 21 Amp. 5 P., se prodaja. Zraven je 80 m žice ter monterke potreb- ščine. Ogleda se pri G. Bolte, Igriška ulica 11. 10070

Nujno se prodaja:
Nova ameriška pisalna miza, velika za banke, se- lezna velika blagajna (Wert- heimer), popolnoma v redu pisalni stroj „Ideal C“ ter goril za izsekati in izmeriti od 3 in tri četrt orala, eventu- alno s senzitivno vso to po- jako nizki ceni. Osebo ali pismeno se zgledati na na- slov, kateri se izve v upravi „Jutra“. 9958

Motorni čoln
dobro ohranjen, 3-5 P. E., se po ugodni ceni prodaja. — Ugodna prilika! Več se izve v upravi „Jutra“. 10542

Štiri hramske sode
velike po 14, 15, 16 in 30 N, prodam v dobrem stanju. — Cene po dogovoru. Vprašanja je poslati pod „Hramski sodi“ na upravo „Jutra“. 10390

Spalnica z žimnicami
in kuhinja, skoraj nova, se prodaja. Ponudbe pod „Lepa spalnica“ na Aloma Compa- ny, Ljubljana. 10384

Sportna obleka
moška in ženska, damski plašč in en frak, vse skoraj novo, se ugodno prodaja na Sv. Jakoba nabrežju št. 17, II. nadst. 10694

Tkane papirnate vreče
dobro ohranjene, prodajo večjo množino po ugodni ceni trdnika Ivan Perdan v Ljub- ljani. 10588

Več stanovanjskih vrat
(dvokrilnih) in podstrešnih oken, se prodajo. Naslov po- uprava „Jutra“. 10690

Zbirko znamk
manjšo, za začetnika, prodam. — Naslov pove uprava „Jutra“. 10586

Baraka
za delničarje trgovino, kjer je tudi mali vrt, klet in ve- lika blaginja, se prodaja v večjem prometnem kraju bli- zu postaje. Cena 9000 Din. Proda se v celoti ali lastni- ni. — Vpraša se pri gosp. Amaliji Senica v Šmarju pri Savi. Z njo se tudi more skleniti kupna pogodba. 10703

Nov čevljarški stroj
„Singer“, na plošč, se poceni prodaja. Naslov pove uprava „Jutra“. 10682

Spalna oprava
moderno izdelana, iz trdega lesa, ugodno se prodaja. Ogleda se pri mizarju J. Velika- vrh, Krakova ulica št. 7. 10625

Hrastovi blodi
se prodajo za takojšnjo na- havo, 200 kubičnih metrov, debelina od 25 do 60 cm, na posejke se lahko dobavijo mesečno 250-300 m³. Po- nudbe pod „Hrastovi blodi“ na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongres- ni trg št. 3. 10597

Prodajalica
na sprejme v vsaj stroki, želi premeniti mesto. Naslov se šteje pri upr. „Jutra“. 10579

Primerne službe išče
gospodična, vešč slovanske stenografije in strojepljivo s 20-letno prakso. Naslov pove uprava „Jutra“. 10598

Prodajalica
mešane stroke, išče službov- mesto ali trgu. Najraje v Mariboru. Gre tudi kot bla- gajničarka. — Ponudbe pod „Dobra moč“ na upravo „Jutra“. 10610

Lesni prejemalec
in nakupovalec, pošten in zanesljiv, s boljšimi izpiti- valji, želi premeniti mesto. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Prejemalec“. 10630

Mesta blagajničarke
želi gospodična, ki je stju- bovala do sedaj v modni, manufakturni in konfekcijski stroki. Večja je slovanskega in nemškega jezika. Nastop lahko takoj ali pozneje. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Poštena moč“. 10676

Šteparica
boljša moč, ki je obiskovala prirokovalni tečaj, želi spre- meniti službo. Ponudbe pod „Šteparica“ na upravo „Jutra“. 10673

Potnik
vešč papirnatih strok, pre- vama zastopstvo kake to- varne proti proviziji ali stalni mesečni plači. Cenj. ponudbe se prosil na upravo „Jutra“ pod „Papir“. 10683

Prodajalica
dva zimska plašča, moški in ženski, se prodasta. Kje, pove uprava „Jutra“. 10684

Jeklene žične vrvi
30 mm, 22 mm, 15 mm, 12 mm ter 10 vrvicov od žične zanke, se prodajo. Interes- enti naj pošljijo svoj naslov pod „Jutra“, nakar prejmejo natančnejša poja- snila. 10558

Puch-motor
2 in pol HP in pomolni mo- torji različnih znamk, so po nizki ceni naprodaj. Tribuna F. B. L. Ljubljana, Karlova- ska cesta št. 4. 10221

Elektromotor
skoraj nov, izlozimeni tok, 220 V, Nap. 21 Amp. 5 P., se prodaja. Zraven je 80 m žice ter monterke potreb- ščine. Ogleda se pri G. Bolte, Igriška ulica 11. 10070

Nujno se prodaja:
Nova ameriška pisalna miza, velika za banke, se- lezna velika blagajna (Wert- heimer), popolnoma v redu pisalni stroj „Ideal C“ ter goril za izsekati in izmeriti od 3 in tri četrt orala, eventu- alno s senzitivno vso to po- jako nizki ceni. Osebo ali pismeno se zgledati na na- slov, kateri se izve v upravi „Jutra“. 9958

Motorni čoln
dobro ohranjen, 3-5 P. E., se po ugodni ceni prodaja. — Ugodna prilika! Več se izve v upravi „Jutra“. 10542

Štiri hramske sode
velike po 14, 15, 16 in 30 N, prodam v dobrem stanju. — Cene po dogovoru. Vprašanja je poslati pod „Hramski sodi“ na upravo „Jutra“. 10390

Spalnica z žimnicami
in kuhinja, skoraj nova, se prodaja. Ponudbe pod „Lepa spalnica“ na Aloma Compa- ny, Ljubljana. 10384

Sportna obleka
moška in ženska, damski plašč in en frak, vse skoraj novo, se ugodno prodaja na Sv. Jakoba nabrežju št. 17, II. nadst. 10694

Tkane papirnate vreče
dobro ohranjene, prodajo večjo množino po ugodni ceni trdnika Ivan Perdan v Ljub- ljani. 10588

Več stanovanjskih vrat
(dvokrilnih) in podstrešnih oken, se prodajo. Naslov po- uprava „Jutra“. 10690

Zbirko znamk
manjšo, za začetnika, prodam. — Naslov pove uprava „Jutra“. 10586

Baraka
za delničarje trgovino, kjer je tudi mali vrt, klet in ve- lika blaginja, se prodaja v večjem prometnem kraju bli- zu postaje. Cena 9000 Din. Proda se v celoti ali lastni- ni. — Vpraša se pri gosp. Amaliji Senica v Šmarju pri Savi. Z njo se tudi more skleniti kupna pogodba. 10703

Nov čevljarški stroj
„Singer“, na plošč, se poceni prodaja. Naslov pove uprava „Jutra“. 10682

Spalna oprava
moderno izdelana, iz trdega lesa, ugodno se prodaja. Ogleda se pri mizarju J. Velika- vrh, Krakova ulica št. 7. 10625

Hrastovi blodi
se prodajo za takojšnjo na- havo, 200 kubičnih metrov, debelina od 25 do 60 cm, na posejke se lahko dobavijo mesečno 250-300 m³. Po- nudbe pod „Hrastovi blodi“ na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongres- ni trg št. 3. 10597

Prodajalica
na sprejme v vsaj stroki, želi premeniti mesto. Naslov se šteje pri upr. „Jutra“. 10579

Primerne službe išče
gospodična, vešč slovanske stenografije in strojepljivo s 20-letno prakso. Naslov pove uprava „Jutra“. 10598

Prodajalica
mešane stroke, išče službov- mesto ali trgu. Najraje v Mariboru. Gre tudi kot bla- gajničarka. — Ponudbe pod „Dobra moč“ na upravo „Jutra“. 10610

Lesni prejemalec
in nakupovalec, pošten in zanesljiv, s boljšimi izpiti- valji, želi premeniti mesto. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Prejemalec“. 10630

Mesta blagajničarke
želi gospodična, ki je stju- bovala do sedaj v modni, manufakturni in konfekcijski stroki. Večja je slovanskega in nemškega jezika. Nastop lahko takoj ali pozneje. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Poštena moč“. 10676

Šteparica
boljša moč, ki je obiskovala prirokovalni tečaj, želi spre- meniti službo. Ponudbe pod „Šteparica“ na upravo „Jutra“. 10673

Potnik
vešč papirnatih strok, pre- vama zastopstvo kake to- varne proti proviziji ali stalni mesečni plači. Cenj. ponudbe se prosil na upravo „Jutra“ pod „Papir“. 10683

Prodajalica
dva zimska plašča, moški in ženski, se prodasta. Kje, pove uprava „Jutra“. 10684

Jeklene žične vrvi
30 mm, 22 mm, 15 mm, 12 mm ter 10 vrvicov od žične zanke, se prodajo. Interes- enti naj pošljijo svoj naslov pod „Jutra“, nakar prejmejo natančnejša poja- snila. 10558

Puch-motor
2 in pol HP in pomolni mo- torji različnih znamk, so po nizki ceni naprodaj. Tribuna F. B. L. Ljubljana, Karlova- ska cesta št. 4. 10221

Elektromotor
skoraj nov, izlozimeni tok, 220 V, Nap. 21 Amp. 5 P., se prodaja. Zraven je 80 m žice ter monterke potreb- ščine. Ogleda se pri G. Bolte, Igriška ulica 11. 10070

Nujno se prodaja:
Nova ameriška pisalna miza, velika za banke, se- lezna velika blagajna (Wert- heimer), popolnoma v redu pisalni stroj „Ideal C“ ter goril za izsekati in izmeriti od 3 in tri četrt orala, eventu- alno s senzitivno vso to po- jako nizki ceni. Osebo ali pismeno se zgledati na na- slov, kateri se izve v upravi „Jutra“. 9958

Motorni čoln
dobro ohranjen, 3-5 P. E., se po ugodni ceni prodaja. — Ugodna prilika! Več se izve v upravi „Jutra“. 10542

Štiri hramske sode
velike po 14, 15, 16 in 30 N, prodam v dobrem stanju. — Cene po dogovoru. Vprašanja je poslati pod „Hramski sodi“ na upravo „Jutra“. 10390

Spalnica z žimnicami
in kuhinja, skoraj nova, se prodaja. Ponudbe pod „Lepa spalnica“ na Aloma Compa- ny, Ljubljana. 10384

Sportna obleka
moška in ženska, damski plašč in en frak, vse skoraj novo, se ugodno prodaja na Sv. Jakoba nabrežju št. 17, II. nadst. 10694

Tkane papirnate vreče
dobro ohranjene, prodajo večjo množino po ugodni ceni trdnika Ivan Perdan v Ljub- ljani. 10588

Več stanovanjskih vrat
(dvokrilnih) in podstrešnih oken, se prodajo. Naslov po- uprava „Jutra“. 10690

Zbirko znamk
manjšo, za začetnika, prodam. — Naslov pove uprava „Jutra“. 10586

Baraka
za delničarje trgovino, kjer je tudi mali vrt, klet in ve- lika blaginja, se prodaja v večjem prometnem kraju bli- zu postaje. Cena 9000 Din. Proda se v celoti ali lastni- ni. — Vpraša se pri gosp. Amaliji Senica v Šmarju pri Savi. Z njo se tudi more skleniti kupna pogodba. 10703

Nov čevljarški stroj
„Singer“, na plošč, se poceni prodaja. Naslov pove uprava „Jutra“. 10682

Spalna oprava
moderno izdelana, iz trdega lesa, ugodno se prodaja. Ogleda se pri mizarju J. Velika- vrh, Krakova ulica št. 7. 10625

Hrastovi blodi
se prodajo za takojšnjo na- havo, 200 kubičnih metrov, debelina od 25 do 60 cm, na posejke se lahko dobavijo mesečno 250-300 m³. Po- nudbe pod „Hrastovi blodi“ na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongres- ni trg št. 3. 10597

Prodajalica
na sprejme v vsaj stroki, želi premeniti mesto. Naslov se šteje pri upr. „Jutra“. 10579

Primerne službe išče
gospodična, vešč slovanske stenografije in strojepljivo s 20-letno prakso. Naslov pove uprava „Jutra“. 10598

Prodajalica
mešane stroke, išče službov- mesto ali trgu. Najraje v Mariboru. Gre tudi kot bla- gajničarka. — Ponudbe pod „Dobra moč“ na upravo „Jutra“. 10610

Lesni prejemalec
in nakupovalec, pošten in zanesljiv, s boljšimi izpiti- valji, želi premeniti mesto. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Prejemalec“. 10630

Mesta blagajničarke
želi gospodična, ki je stju- bovala do sedaj v modni, manufakturni in konfekcijski stroki. Večja je slovanskega in nemškega jezika. Nastop lahko takoj ali pozneje. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Poštena moč“. 10676

Šteparica
boljša moč, ki je obiskovala prirokovalni tečaj, želi spre- meniti službo. Ponudbe pod „Šteparica“ na upravo „Jutra“. 10673

Potnik
vešč papirnatih strok, pre- vama zastopstvo kake to- varne proti proviziji ali stalni mesečni plači. Cenj. ponudbe se prosil na upravo „Jutra“ pod „Papir“. 10683

Prodajalica
dva zimska plašča, moški in ženski, se prodasta. Kje, pove uprava „Jutra“. 10684